Mateřská škola, Trutnov
Komenského 485
541 01 Trutnov

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání v Mateřské škole, Trutnov

Začít spolu

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání byl vypracován v souladu s požadavky na předškolní vzdělávání danými Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání vydaným k 14.ledna 2025 MŠMT ČR – v platném znění.

Školní vzdělávací program předškolního vzdělávání je rámcový pro celou Mateřskou školu, Trutnov a jeho součástí jsou dílčí ŠVP PV jednotlivých pracovišť. Oba dokumenty jsou v souladu.

Obsah

1. Identifikační údaje školy 4
2. Charakteristika školy 6
3. Pedagogický tým školy 8
4. Podmínky vzdělávání 10
5. Charakteristika vzdělávacího programu 16
6. Vzdělávací obsah 23
7. Plán autoevaluace 59
8. Zásady pro úpravy a změny ŠVP PV 65
9. Zásady pro vyhodnocování ŠVP PV 66
10. Přílohy 66

1. Identifikační údaje školy

Název dokumentu

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání v Mateřské, škole, Trutnov

Název školy, sídlo, kontakt

Mateřská škola, Trutnov – Komenského 485, Trutnov 541 01
IČO: 750 09 617
IZO: 668 000 694
ID datové schránky: 4mpk2jf
Kancelář ředitelky: 499 810 449, email: reditelstvi@mstrutnov.cz

Název součástí školy:

Mateřská škola (v sídle a všech odloučených pracovištích)
Školní jídelna (v sídle a všech odloučených pracovištích)

Odloučená pracoviště:
V Domcích 106, 541 01 Trutnov
Gorkého 289, 541 01 Trutnov
Žižkova 465, 541 01 Trutnov
Novodvorská 617, 541 01 Trutnov
Tkalcovská 542, 541 01 Trutnov
Kryblická 423, 541 01 Trutnov
Horská 282, 541 02 Trutnov 2
Úpská 559, 541 02 Trutnov 2
Benešova 222, 541 03 Trutnov 3
Voletiny-Libavská 128, 541 01 Trutnov 3

Ředitel školy zodpovědný za tvorbu ŠVP PV celé organizace

Bc. Vladimíra Priputenová

Pověřené zástupkyně zodpovědné za tvorbu ŠVP PV na pracovištích:

Komenského: Kamila Burešová
V Domcích: Mgr. Petra Trnovská
Gorkého: Miroslava Babková
Žižkova: **Bc. Ilona Nesvadbová**
Novodvorská: Bc. Lenka Müllerová
Tkalcovská: Bc. Zuzana Rejlová

Kryblická: Mgr. et Mgr. Lenka Tomášková

Horská: Mgr. Radomíra Viková

Úpská: Mgr. Kateřina Malá

Benešova: Iveta Patzeltová

Voletiny: Marcela Jarkovská

Zřizovatel

Město Trutnov, Slovanské náměstí 165, Trutnov 541 16
Starosta města: Ing. arch. Michal Rosa, rosa@trutnov.cz

Číslo jednací

103/37/2026

Platnost a účinnost

Platnost: od 1.9.2026

Účinnost: od 1.9.2026 do doby následné aktualizace

Vypracovala: Bc. Ilona Nesvadbová – zástupkyně ředitelky Mateřské školy, Trutnov pro odloučené pracoviště Žižkova 465 ve spolupráci s učitelkami. Návrh na finální podobu ŠVP PV byl projednán na pedagogické radě s učitelkami 26. 8. 2026.

V Trutnově dne 26.8.2026

Bc. Ilona Nesvadbová
Zástupkyně pro odloučené pracoviště Žižkova 465, Trutnov

2. Charakteristika školy

Mateřská škola, Trutnov vznikla 1.1.2003 jako samostatný právní subjekt sloučením všech 11 MŠ ve městě. Do rejstříku škol a školských zařízení byla zapsaná 1.1.2005. Je příspěvkovou organizací Města Trutnov.

Lokalita organizace

Spádovou oblastí Mateřské školy, Trutnov je celá obec Trutnov. Lokalita jednotlivých pracovišť je podrobněji popsána v ŠVP PV daného pracoviště.

Sídlo ředitelství je na pracovišti **Komenského 485**, které je v centru města a je dobře přístupné jak pro zaměstnance, tak i pro veřejnost.

Rozdělení pracovišť dle lokality v Trutnově
Centrum Trutnova: 7 pracovišť, 24 tříd běžných / 2 třídy dle § 16 odst. 9
Trutnov 2 – Horní Staré Město: 2 pracoviště, 8 tříd běžných, 2 třídy dle § 16 odst.9
Trutnov 3 – Poříčí: 2 pracoviště, 3 třídy běžné

Lokalita odloučeného pracoviště

MŠ Dráček má strategickou polohu, lokalita nabízí unikátní propojení městského života a klidu přírody. Blízký městský park a přilehlý les nám umožňují každodenní kontakt s přírodou. V blízkosti školky jsou dvě základní školy, zastávka MHD.

Charakteristika a specifika budov organizace

Organizace má celkem 11 budov, které jsou buď pavilonového typu (Komenského, Novodvorská, Úpská, Žižkova, Tkalcovská, Gorkého, Kryblická) nebo sídlí ve vilkách (Benešova, Voletiny, V Domcích).

Specifická je budova MŠ Horská, kterou nechala postavit firma J.A.Kluge, přádelna lnu pro své zaměstnance v roce 1910 a je unikátním objektem zejména díky svému nepřetržitému užívání ke vzdělávání předškolních dětí. V roce 2024 prohlásilo Ministerstvo kultury mateřskou školu za kulturní památku.

Pracoviště	nejvyšší povolený počet dětí (24)	počet běžných tříd	počet tříd zřízených dle § 16 odst. 9
Komenského 485, Pastelka	96	4 (1 Montessori)	
Tkalcovská 542, Klíček	72	3	
V Domcích106, Pohoda	62	2	1

Žižkova 465, Dráček	96	4	
Novodvorská 617, Kytičky, ZaS*	144	6	
Gorkého 289, Delfínek	72	3	
Kryblická 423, Sedmikráska	62	2	1
Horská 282, Srdíčko, ZaS*	124	4	2
Úpská 559, Čtyřlístek	96	4	
Benešova 222, Stonožka	48	2	
Voletiny-Libavská 128, Kulíšek	24	1	

ZaS* - uvedené MŠ jsou v síti škol s programem Začít spolu.

Charakteristika a specifika budovy odloučeného pracoviště

MŠ DRÁČEK

Mateřská škola je pavilonového typu, složena ze dvou propojených budov. V dvoupodlažní budově jsou 4 třídy, kde 2 třídy na podlaží jsou vždy propojené. Navazující přízemní budova je správní, kde se nachází kuchyň, sklady a zázemí pro správní zaměstnance. Součástí správní budovy je také nově zrekonstruovaná sborovna, která je využívaná k pedagogickým radám a poradám zástupkyň a také jako školící středisko. Budova školky prošla v letech 2025 – 2026 kompletní rekonstrukcí a zateplením, díky čemuž nabízí energeticky úsporné prostory. Budova je vybavena moderní vzduchotechnikou, která zajišťuje přísun čerstvého filtrovaného vzduchu, což ocení rodiče dětí s alergiemi či respiračními potížemi.

Jednou z našich největších předností je školní zahrada, která v letech 2024 – 2025 prošla rekonstrukcí a je zcela izolována od vlivu okolní dopravy. Zahrada je navržena jako bezpečný herní prvek, kde si děti mohou rozvíjet pohybové dovednosti, objevovat přírodu a rozvíjet hru v bezpečí a soukromí. Na budovu mateřské školy směrem do zahrady navazuje zastřešená propojená přízemní terasa, která je využívána jako venkovní učebna a prostor pro hru a aktivity dětí.

Nejvyšší povolený počet dětí v mateřské škole

Nejvyšší povolený počet dětí v organizaci je 1 022 dětí. V rejstříkové kapacitě jsou započítány děti na výjimku udělenou zřizovatelem na neurčito (28 dětí na třídu) a pouze s jednou paragrafovou třídou místo současných 4 tříd.

Z důvodu individualizace ve vzdělávání naplňujeme třídy v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., v platném znění do maximálního počtu 24 dětí v běžné třídě. Za těchto podmínek je v mateřské škole nejvyšší povolený počet **896 dětí.**

Specifika jednotlivých tříd celé organizace

Mateřská škola, Trutnov má celkem 39 tříd. Z toho 35 tříd běžných a 4 třídy jsou zřízené dle § 16 odst. 9.

Na pracovišti Komenského je třída s pedagogikou Montessori, která úzce spolupracuje s Montessori Trutnov.

Pracoviště Horská a Novodvorská jsou zařazena v síti škol Začít spolu. V MŠ Novodvorská je metodické centrum Začít spolu.

V programu Začít spolu pracují i na ostatních pracovištích.

Na sedmi pracovištích máme dvojjazyčné třídy, na kterých probíhá 1 den v týdnu dopolední činnosti v anglickém jazyce.

V případě doporučení podpůrného opatření jsou do běžných tříd integrovány děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Věnujeme se i dětem nadaným, které mají vypracovaný plán pedagogické podpory.

Převážná většina tříd je heterogenních, jelikož mají pro děti řadu výhod. Dochází u nich k lepšímu sociálnímu a emočnímu rozvoji, k lepší podpoře učení, a především k přirozené přípravě na život.

Specifika jednotlivých tříd odloučeného pracoviště

MŠ DRÁČEK

Školka je rozčleněna do 4 převážně heterogenních tříd, z nichž každá má svůj vlastní maskot a svůj rytmus. Třídy mají názvy - Medvídci, Klokánci, Tygříci, která nabízí vzdělávání v programu Začít spolu, Lvíčci – dvojjazyčná třída, kde probíhají 1 den v týdnu dopolední činnosti v anglickém jazyce.

3. Pedagogický tým školy

Popis složení týmu organizace

Mateřskou školu se spojeným ředitelstvím řídí ředitelka školy, která deleguje část pravomocí na 11 zástupkyň. Ty jsou pověřeny ředitelkou k řízení odloučených pracovišť.

Pedagogický tým je tvořen: ředitelkou organizace, 11 zástupkyněmi, 1 speciálním pedagogem, 65 učitelkami MŠ, 4 asistenty pedagoga na PHA max, koordinátorem nadání a metodikem Začít spolu. Další asistenty pedagoga máme na podpůrná opatření.

Na každém pracovišti působí minimálně 1 logopedický asistent, který zajišťuje za metodické podpory speciálního pedagoga logopedickou prevenci u dětí daného pracoviště.

Zástupkyně si tvoří na pracovišti tým pedagogických i nepedagogických pracovníků.

Popis složení pedagogického týmu odloučeného pracoviště

MŠ DRÁČEK

Pedagogický tým tvoří 8 učitelek, z nichž jedna je zástupkyně ředitelky MŠ a je pověřena ředitelkou k řízení odloučeného pracoviště. Pokud jsou ve třídě děti s podpůrným opatřením,

máme asistenty pedagoga. Některé učitelky mají kurz logopedického asistenta a zajišťují tak logopedickou prevenci.

Další zaměstnanci v MŠ jsou nepedagogičtí a to 2 uklízečky, 2 kuchařky a školník.

Profesní rozvoj pedagogických pracovníků organizace

Vedoucí pracovnice mají všechny pedagogické vzdělání, většina má vysokoškolské vzdělání.

Speciální pedagog má vystudovanou speciální pedagogiku, dále speciální pedagogiku pro učitele a v roce 2023 dostudovala specializační studium logopedů ve školství.

Pedagogové (učitelky MŠ a asistenti pedagoga) jsou kvalifikovaní nebo si kvalifikaci při zaměstnání doplňují.

Organizace podporuje začínající pedagogy, které zavádí po dobu 2 let zkušení pedagogové do praxe.

Organizace dbá na profesní rozvoj pedagogů zajišťováním jednak vzděláváním in house, ale především na základě plánu profesního rozvoje každého pedagoga v kooperaci se zástupkyněmi.

MŠ v minulosti zajistila například kurzy Začít spolu, kurz Elkonina, kurzy Logopedického asistenta, matematiku Hejného, dále zajistila proškolení pedagogů na podporu nadání, na prevenci logopedických vad, na práce s dětmi s SVP, s dětmi cizojazyčnými, a jiné.

Na všech pracovištích probíhá vzájemná kolegiální podpora, to je praktický způsob učení pedagogů od sebe navzájem, který zahrnuje sdílení zkušeností, náslechy, otevřené hodiny, reflexi, případně i roli interní mentorky. Cílem je rozvoj profesních i osobnostních kompetencí učitelů, zlepšení kvality výuky a zjišťování poznatků, které přesahují běžné zkušenosti.

Kolegiální podpora přináší:

Profesní rozvoj: Učitelé si prohlubují odbornost a učí se od sebe navzájem.

Zlepšení pedagogických dovedností: Výměna zkušeností pomáhá získat nové nápady a postupy.

Rozvoj spolupráce: Podporuje sdílení a týmovou práci v rámci mateřské školy.

Emoční a sociální přínosy: Sdílení zkušeností a vzájemná podpora mohou vést k lepšímu pocitu bezpečí a motivace.

Řešení problémů: Kolegiální podpora poskytuje prostor pro diskuzi a hledání řešení aktuálních situací a výzev.

Velkou zásluhu na profesním rozvoji našich pedagogů má Metodické centrum Začít spolu při MŠ Novodvorská pod vedením metodičky, která zároveň řídí MŠ Novodvorská s programem Začít spolu. Setkání v centrech jsou vždy pestrá, inspirativní, profesionální, příjemná, milá. Převážně jsou zaměřená na program Začít spolu, ale nabízena jsou i další témata vztahující se k předškolnímu vzdělávání. Jsou pořádána několikrát do měsíce a jsou hojně navštěvována nejen pedagogy z naší organizace.

Každý pedagogický pracovník má zavedené profesní portfolio se soubory dokumentů, které zachycují a dokládají jeho pedagogickou činnost, dovednosti, profesní rozvoj a sebereflexi, slouží k sebeprezentaci, sebehodnocení a jako podklad pro hodnocení s vedením školy. Obsahuje

například plán profesního rozvoje, sebereflexe, záznamy z hospitací, vzorky pedagogické práce jako fotografie z aktivit nebo nahrávky dětí, ale i osobní poznámky a návrhy na zlepšení.

Profesní rozvoj pedagogických pracovníků pracoviště

MŠ DRÁČEK

Učitelky i asistentky mají příslušnou kvalifikaci. Každá učitelka má vypracovaný plán dalšího vzdělávání a profesního rozvoje. Učitelky si vybírají různé kurzy, např. Začít spolu, Elkonin, kurz logopedického asistenta, matematiku Hejného. Učitelky i asistentky často využívají setkání v Metodickém centru Začít spolu. Využívají nabídku webinářů a seminářů u vzdělávacích portálů – v lavici.cz, predskolniporadna.cz, npi.cz, kkivi,cz a dalších. Součástí profesního rozvoje a každoročního plánu DVPP je také studium odborné literatury.

Každá učitelka si vede své profesní portfolio, kde má uložené veškeré dokumenty. Portfolia obsahují např. profesní vizitku, pedagogickou filosofii a vizi, fotodokumentaci, seberozvoj a reflexi.

4. Podmínky vzdělávání

Psychosociální podmínky v organizaci

Mateřská škola vytváří otevřené a vstřícné klima, ve kterém každé dítě zažívá úspěch, cítí se bezpečně a přijímané. Vztahy mezi dospělými a dětmi jsou založené na vzájemném respektu, důvěře, toleranci, ohleduplnosti a zdvořilosti, solidaritě, vzájemné pomoci a podpoře. Osobní svoboda dětí je vyvážená potřebou dodržovat řád a pravidla soužití.

Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Děti mají možnost využít klidný koutek a rozhodnout se, zda se zúčastní společných činností.

V mateřské škole je dítěti po dohodě s učitelem umožněno mít osobní předmět pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.

MŠ zajišťuje dětem bezpečné a podnětné prostředí, aby se v MŠ cítily bezpečně, aby se mohly plně zapojit do vzdělávacího procesu. Prostředí je přizpůsobeno dětem, na většině pracovištích jsou třídy členěny do center aktivit. Vytváříme dětem odpočinkové zóny a pozitivní atmosféru. Učitelky se programově věnují neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

Mezi pedagogy a dětmi panuje partnerská komunikace, která dítě pomáhá rozvíjet se a budovat důvěru. Pedagogové podporují individuální potřeby dětí, přistupují k nim trpělivě a s empatií. Poskytují pozitivní zpětnou vazbu a ocenění snahy, čímž motivují děti k dalšímu rozvoji.

Skupinová práce a kooperativní činnosti podporují rozvoj sociálních dovedností. Řešení konfliktů nenásilnou formou a učení dětí respektu k ostatním je zásadní pro jejich budoucí vztahy.

Dítě by mělo mít možnost vyjádřit své emoce a učit se s nimi pracovat. Různé relaxační techniky, hry na posílení sebevědomí a aktivity zaměřené na emoční inteligenci pomáhají dětem zvládat stres a frustraci.

Psychosociální podmínky na pracovišti

MŠ DRÁČEK

Naše školka je moderním, bezpečným a inspirativním místem pro rozvoj dětí předškolního věku. Naším cílem je vytvářet prostředí, kde se děti cítí šťastně a přirozeně. Děti se u nás postupně učí poznávat své emoce, navazovat první přátelství a zvykat si na denní režim. Děti vedeme k osvojení si základních sebeobslužných dovedností, sdílet hračky a vedeme je cestou pohody, bezpečí a budování pevného základu. Učíme děti fungovat v kolektivu, řešit problémy, pomáhat mladším a být si jistý sám sebou.

V každé třídě je klidný koutek, kde mohou děti relaxovat a mít svůj klidný individuální prostor. Každá třídác má svoje centra aktivit, která jsou obměňována podle zájmu a potřeb dětí. Ke každému dítěte přistupujeme s ohledem na jeho potřeby a individualitu.

Při nástupu dětí do MŠ dbáme na postupnou adaptaci ve spolupráci s rodiči.

Spolupráce školy s rodinou

Zaměstnanci školy přistupují k jednotlivým rodinám s porozuměním a respektem, vytvářejí podmínky ke spolupráci, chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost informací, které jim byly svěřeny.

Mateřská škola ve spolupráci s rodinou vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.

Pravidelná komunikace mezi pedagogy a rodiči přispívá k lepšímu porozumění potřebám dítěte. Otevřenost a vzájemná důvěra mezi školou a rodinou podporují harmonický vývoj dítěte.

Mezi zaměstnanci a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v MŠ, účastnit se programů, projektů, plnit s dětmi ranní úkol, spolupodílet se na zkvalitnění prožitkového učení dětí zajišťováním výletů a společných akcí pro děti a rodiče. Pro rodiče jsou připravovány dílničky, dětská vystoupení, společné výlety, přehlídky, zahradní slavnosti či ukázky vzdělávání.

Rodiče jsou pravidelně informováni o prospívání jejich dítěte. Učitelky jednají s rodiči ohleduplně a taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Jsou pořádány konzultační, informační, mimořádné či poradenské schůzky pro rodiče. Předávání důležitých informací je zajišťováno pomocí nástěnek, či digitálně přes aplikaci Naše MŠ, webové stránky a facebook školy. Velmi významný je i denní styk zákonných zástupců s pedagogy při předávání dítěte v MŠ.

Mateřská škola podporuje informovanost zákonných zástupců o podmínkách plynulého přechodu dítěte z mateřské do základní školy. Rovněž informuje zákonné zástupce o možnostech spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odborníky.

Spolupráce se zákonnými zástupci na pracovišti

MŠ DRÁČEK

Spolupráci mezi mateřskou školou a rodinou vnímáme jako jeden z nejdůležitějších pilířů předškolního vzdělávání. Naší prioritou je budování partnerského vztahu.

Efektivní nastavení spolupráce u nás probíhá **formou komunikace** – osobním kontaktem, individuální konzultací, digitální cestou – emaily, FB, WhatsApp – uzavřené skupiny, s aplikací Naše MŠ.

Formou zapojení rodičů do života školy, kde mají rodiče možnost stát se součástí dění – společné akce (zahradní slavnosti, tvořivé dílny, seznamovací dopoledne). Další způsob zapojení rodičů je také jejich odborný přínos – ukázka povolání, návštěva jejich pracoviště, materiální pomoc nebo sponzorské dary.

Při spolupráci s rodinou respektujeme výchovný styl rodiny, problémy řešíme hned a konstruktivně, školka a rodiče se snaží o podobné hranice, citlivé informace o rodině zůstávají pouze v rámci pedagogického sboru.

Organizace vzdělávání

Mateřská škola zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví dětí. K výkonu dohledu patří i pravidelná kontrola vybavení, nastavení pravidel pro vstup třetích osob a přijímání dalších opatření. Konkrétní podmínky jsou nastaveny ve školním řádu.

Mateřská škola zajišťuje pravidelný denní režim a řád, který je současně natolik flexibilní, aby umožňoval přizpůsobit průběh dne aktuální situaci. Součástí denního režimu je prostor pro odpočinek dětí po obědě, který je přizpůsobený individuálním potřebám dětí.

Vzdělávací činnosti dětí se realizují ve vnitřním i venkovním prostředí. Hra, spontánní a nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit převažují nad činnostmi řízenými.

Překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě bývá zajištěno minimálně v rozsahu 2,5 hodiny denně. Spojování tříd je maximálně omezeno.

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami

Mateřská škola poskytuje podpůrná opatření dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem nadaným. Organizace má 4 třídy zřízené dle § 16 odst. 9 školského zákona (třídy speciální).

- MŠ Horská – 2 třídy
- MŠ V Domcích – 1 třída
- MŠ Kryblická – 1 třída

Podpůrná opatření jsou poskytována i v běžných třídách na základě zjištěných individuálních speciálních vzdělávacích potřeb, a to buď v 1. stupni s nastavenými Plánem pedagogické podpory nebo ve 2. - 5. stupni podpory, kdy jsou opatření nastavována ve spolupráci s odborníky ze školských poradenských zařízení.

Mateřská škola má svého speciálního pedagoga, který provádí depistáže, úzce spolupracuje s pedagogy na třídách při nastavování podpůrných opatření, metodicky vede logopedické asistentky při zajišťování logopedické prevence, napomáhá se zaváděním metody Elkonin u předškoláků a spolupracuje s odborníky ze školských poradenských zařízení. Speciální pedagog je k dispozici i pro rodiče po předchozí domluvě přes kontakt uvedený na webových stránkách školy.

Organizace logopedické a speciálně pedagogické podpory a péče

Je tvořena třemi stupni dle aplikovaných strategií a kompetencí.

I. **stupeň podpory** – všichni pedagogové v souladu s RVP PV v rámci každodenních aktivit podporují hravou formou rozvoj komunikačních schopností u dětí. Provádí orientační depistáž ve správě MŠ, spolupracují s logopedickým asistentem na pracovišti, připravují v případě potřeby plán pedagogické podpory, podle kterého s danými dětmi pracují v rámci individuálních činností. Aktivně aplikují metodu Elkonin u předškoláků. Spolupracují s rodinou, s logopedickým asistentem odloučeného pracoviště MŠ (II. stupeň podpory) a speciálním pedagogem MŠ (III. stupeň podpory).

II. **stupeň podpory** – logopedický asistent (absolvent kurzu, či zkoušky ze speciální pedagogiky). Spolupracuje se všemi pedagogy (I. stupeň podpory) na daném pracovišti, sledují závěry orientačních depistáží, a na jejich základě spolupracují se speciálním pedagogem-logopedem školy na upřesňujícím diagnostickém procesu u vytipovaných dětí s narušenou komunikační schopností, včetně dalších speciálně vzdělávacích potřeb. K upřesnění diagnostiky mohou logopedičtí asistenti MŠ využít Přehled o rozvoji vybraných dovedností a způsobilostí dítěte v oblasti řeči a jazyka (Správa MŠ). Každé 2 měsíce nebo dle potřeby se zúčastní supervizních setkání se speciálním pedagogem (III. stupeň podpory). Je nápomocný všem pedagogům na pracovišti při aplikaci metody Elkonin. Na všech MŠ pracuje 1 logopedický asistent, na dvou šestitřídních MŠ (Horská, Novodvorská) jsou 2 logopedičtí asistenti (celkem tedy 13).

III. **stupeň podpory** – speciální pedagog, který spolupracuje s ředitelkou školy a dalšími dvěma zástupkyněmi s vystudovanou speciální pedagogikou (zástupkyně MŠ Kryblická – speciální pedagog-logoped, MŠ V Domcích – speciální pedagog). Všechny tři spolupracují s logopedickými asistenty (II. stupeň podpory), vedou ucelený diagnostický proces, v rámci diferenciální diagnostiky provádí Logopedickou a speciálně pedagogickou depistáž Správa MŠ). Výstupy konzultují s pedagogy (I. stupeň podpory), logopedickými asistenty (II. stupeň podpory), rodiči a odborníky ze školských poradenských zařízení. Koordinují spolupráci s logopedickými asistenty, poskytují odbornou metodickou podporu logopedickým asistentům, pedagogům i rodičům, včetně metody Elkonin.

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami na pracovišti

MŠ DRÁČEK

V naší mateřské škole dětem s podpůrným opatřením je poskytována podpora asistenta pedagoga. Spolupracujeme s poradenským zařízením SPC, PPP. Logopedickou prevenci zajišťují učitelky s kurzem logopedické asistentky. Dětem s OMJ je poskytována podpora. V případě 4 a více dětí, které jsou v posledním roce předškolního vzdělávání, je vytvořena skupina s podporou 1 h týdně.

Děti nadané

Vzdělávání nadaných dětí probíhá v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. Jde o vzdělávání dětí, které vykazují ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Nadaným dětem je poskytována diferenciace ve vzdělávání pro stimulaci rozvoje jejich potenciálu.

Každý rok evidujeme v organizaci 5–10 nadaných dětí, které se profilují především na třídách s programem Začít spolu, protože v nich dochází k rozvoji inteligencí dle Howarda Gardnera. Diagnostiku provádíme pomocí dotazníku Škála charakteristik nadání, který vyplní oba rodiče a obě učitelky každý sám za sebe.

Mateřská škola má svého koordinátora pro podporu nadání, který je mentorem ostatním pedagogům při poskytování individuální péče dětem s nadáním, pomáhá jim vytvářet pro tyto děti podnětné prostředí, plán pedagogické podpory. Průběh vzdělávání konzultujeme se zákonnými zástupci a společně navrhujeme postupy pro rozvoj potenciálu jejich dítěte.

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka. Pro tyto děti je vytvořen plán pedagogické podpory.

Vnikne-li v MŠ skupina pro jazykovou přípravu, postupuje MŠ dle § 1e vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání

Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. V této oblasti MŠ spolupracuje s META o.p.s. - Podpora příležitostí ve vzdělávání.

Životospráva

V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku každého dítěte. V případě odpočinku mají děti k dispozici relaxační zóny. V případě nižší potřeby spánku je dětem nabízen klidný program na místo odpočinku na lůžku.

Mateřská škola zajišťuje flexibilní denní řád. Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku. Mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i v interiéru pracovišť.

Stravování je zajišťováno ve všech MŠ školní jídelnou. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle nutričního doporučení ministerstva zdravotnictví. Stravování probíhá s respektem k dítěti.

Je podporována kultura stolování. Některé mateřské školy podporují samostatnost dětí průběžnými svačinami či samoobslužným naléváním polévek.

Školní jídelna Kryblická poskytuje dietní stravu pro strávníky, jejichž zdravotní stav podle potvrzení registrujícího poskytovatele zdravotní péče, v oboru praktické lékařství pro děti a dorost, vyžaduje stravovat se s omezením podle dietního režimu. Dietní stravování je garantováno nutriční terapeutkou.

Veškeré informace ke stravování jsou podrobně uvedeny ve Vnitřním řádu školní jídelny školní jídelny při dané MŠ.

Pitný režim je dodržován všude prostřednictvím nádob určených k tomuto účelu. Děti mají možnost výběru mezi připraveným nápojem a vodou. Na většinu pracovišť byla na školní zahrady pořízena nerezová pítka.

Životospráva na pracovišti

MŠ DRÁČEK

Životospráva tvoří v naší školce ucelený systém, jako základ pro zdravý vývoj dítěte v období, kdy se nejvíce formují jeho návyky.

Jídlo v MŠ musí splňovat spotřební koš, který hlídá rovnováhu tuků, cukrů, masa, ryb, mléčných výrobků, ovoce a zeleniny. Děti jedí v intervalech cca 3 hodin. Učitelky děti do jídla nenutí, ale motivují je k ochutnání. Voda, neslazené čaje jsou dětem k dispozici po celý den v samoobslužném režimu.

Ve školce zajišťujeme každodenní pobyt venku, kdy děti využívají školní hřiště, park nebo blízký les ke spontánní hře. Pohybové aktivity jsou zařazené přímo do programu během celého dne. Respektujeme individuální potřebu spánku a odpočinku.

Do životosprávy patří také psychosociální pohoda, kdy respektujeme citlivý nástup nového dítěte do kolektivu. Ve školce si samy děti formují pravidla ve třídách, je nastavena přátelská komunikace ze strany dospělých a budování návyků.

Věcné podmínky

Vnitřní prostředí a zahrady mateřských škol jsou logicky strukturované, umožňují rozmanité typy činností dětí. Převážná většina tříd má vnitřní prostředí uspořádáno do center aktivit a místa společného setkávání.

Hračky, pomůcky a materiály odpovídají potřebám dětí, jsou dětem dostupné a přehledně uspořádané. Podporují naplňování cílů vzdělávání, jsou průběžně doplňovány, obměňovány a účelně využívány. Jsou stanovena pravidla pro jejich používání.

V rámci dotačního titulu Národní plán obnovy – Digitalizujeme školu jsou všechny třídy vybaveny digitálními pomůckami pro rozvoj digitálních kompetencí u dětí.

Každá MŠ má:

- svoji školní jídelnu.
- svoji školní zahradu

Věcné podmínky pracoviště

MŠ DRÁČEK

Ve všech třídách jsou centra aktivit, kde se děti mohou věnovat specifickým činnostem. Tato centra jsou příležitostně doplňována. Nábytek velikostně odpovídá výšce dětí, je zdravotně nezávadný a bezpečný. Hračky a pomůcky jsou umístěné v nízkých policích, aby si je děti mohly brát i uklízet samostatně. Hračky jsou rozmanité – od stavebnic a logických her po sportovní nářadí. Ve školce využíváme při vzdělávání ICT technologie.

Dětské toalety a umyvadla jsou ve výšce dětí. Lehátka se rozkládají v herně na koberci, každé dítě má označené lůžkoviny, které jsou pravidelně obměňovány. V šatně jsou větratelné skříňky.

Zahrada je plnohodnotným vzdělávacím prostorem. Herní prvky mají platné bezpečnostní certifikáty a dopadové plochy. Školní zahrada nabízí slunné plochy i přirozený stín (stromy, zastřešené terasy s baldachýnem).

Naše školka prošla kompletní rekonstrukcí a zateplením, díky čemuž nabízíme estetické a energeticky úsporné prostory. Budova je vybavena moderní vzduchotechnikou, díky níž mají děti v hernách po celý den čerstvý a čistý vzduch.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

Vize a cíle vzdělávacího programu

Mateřská škola má ve Strategickém rozvojovém plánu stanovené vize, a na základě strategických analýz vnějšího a vnitřního prostředí MŠ jsou definovány cíle.

Vize: Chceme zajistit dětem respektující, bezpečné a podnětné prostředí, ve kterém budou poznávat svět takový, jaký je, a budou se učit spolu a od sebe.

Strategický cíl: Udržení stávající vysoké úrovně předškolního vzdělávání za pomoci programu Začít spolu a zajištění kvalitního inkluzivního vzdělávání.

Mateřská škola využívá k dosažení cíle tyto vzdělávací programy:

Začít spolu

MŠ Novodvorská a MŠ Horská jsou registrované v síti škol Začít spolu. Na ostatních pracovištích implementujeme do předškolního vzdělávání principy tohoto programu (ranní úkol pro rodiče s dětmi v šatně MŠ, ranní kruh, centra aktivit, hodnotící kruh). Úzce spolupracujeme se společností Step by Step ČR, zapojujeme se do projektů, letních škol a seminářů v programu Začít spolu. Část pedagogů absolvovalo kurz Začít spolu. Sdílíme své zkušenosti s MŠ Chomutov, která je rovněž sloučeným právním subjektem a rovněž vzdělávají v tomto programu.

Při MŠ Novodvorská je zřízené metodické centrum Začít spolu. Metodička připravuje velmi zajímavé akce pro pedagogy, pro rodiče, ale i pro veřejnost. Centrum má vysokou úroveň a je hojně navštěvováno. Především však je velkou metodickou oporou všem našim pedagogům, kteří v programu na svých třídách pracují.

Montessori

Od 1.9.2019 máme 1 třídu s alternativním způsobem předškolního vzdělávání, a to uplatňováním metody Montessori pedagogiky. Montessori vzdělávání se řídí danými principy této pedagogiky a rozvíjí děti v šesti oblastech vzdělávání: Praktický život, Smyslová výchova, Jazyková výchova, Matematika, Poznáváme svět a Kosmická výchova. Celý program je podrobně rozpracování v Třídním vzdělávacím programu třídy Montessori.

Zřízení Montessori třídy v Mateřské škole, Trutnov umožnilo vznik funkčního celku Montessori vzdělávání v rámci města Trutnova (navázání na tuto formu vzdělávání v Základní škole, Trutnov 3, Náchodská 18). Nový Montessori vzdělávací program schválila Rada města Trutnova na svém jednání dne 11.3.2019 pod číslem jednacím RM_2019-281/6.

Metoda Hejného

Hejného metoda je založena na respektování 12 klíčových principů, které jsou složeny do uceleného konceptu tak, aby dítě objevovalo matematiku samo a s radostí. S metodou byly učitelky seznámeny na společných seminářích pořádaných Mateřskou školou, Trutnov. Prvky metody Hejného jsou na některých pracovištích implementovány do předškolního vzdělávání.

Elkonin

Elkoninova metoda učí děti číst jedinečným způsobem. Začíná tím, že děti poznávají hláskovou strukturu mluvených slov pomocí barevných žetonů, až poté se učí písmena. Celý proces je zasazen do poutavého příběhu o „Krajině slov a hlásek“, což děti motivuje. Klíčové je, že se děti učí chápat principy tvorby slov, nikoli memorovat, což podporuje jejich myšlení a jazykové dovednosti. Elkoninova metoda připravuje předškoláka na čtení, zajišťuje trénink jazykových schopností a fonematického uvědomování.

Vize a cíle vzdělávacího programu pracoviště

MŠ DRÁČEK

VIZE: „CESTA JE CÍL“, je název Školního vzdělávacího programu. To znamená, že každý den, každá hra, každá překážka a každé naučené slovo má svou cenu a význam.

V MŠ Dráček věříme, že skutečné bohatství není ve výsledku, ale v radosti a poučení, která přinesla samotná snaha. Každý den strávený ve školce Dráček je součástí této nádherné a nepřetržité cesty.

STRATEGICKÝ CÍL: Šťastné, sebevědomé a zvídavé dítě, které je připravené na další životní etapu. Chceme být útočištěm plné smíchu, objevování a nekonečné dětské zvídavosti. Otevřít dětem cestu k poznání, kultuře i lásce k pohybu.

FILOSOFIE UČITELE: Výchova není sprint, ale maraton plný malých, důležitých kroků. V MŠ Dráček spojujeme moderní technologie s rodinnou atmosférou.

LOGO MŠ DRÁČEK: Logo naší školky zdobí přátelský kreslený bájný dráček, který má vazbu na místo, kde společně žijeme a vyrůstáme. Trutnov je městem draka. Tato bájná bytost je hluboce zakořeněna v naší historii, pověstech a zdobí i samotný městský znak.

Chceme být propojeni s tradicí, aby děti již odmalička vnímaly spojitost mezi názvem své školky a historií svého domova. Náš dráček je skutečný symbol Trutnova, který bude na naše děti dohlížet při jejich prvních krůčcích za vzděláním.

Vzdělávací strategie, které jsou využívány k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností

Strategie	Popis	Rozvíjené klíčové kompetence	Podporované gramotnosti
Hra	Spontánní, řízené a nepřímo řízené činnosti, prožitkové učení	K učení, sociální a osobnostní, komunikační, k řešení problémů, k podnikavosti a pracovní	Čtenářská, matematická

Strategie	Popis	Rozvíjené klíčové kompetence	Podporované gramotnosti
Projekty a integrované bloky	Tematické propojení činností napříč oblastmi	K učení, komunikační, občanství a udržitelnosti, osobnostní a sociální, k řešení problémů, kulturní, digitální, k podnikavosti a pracovní	Čtenářská, matematická
Učení prožitkem	Experimenty, pozorování, výpravy, manipulace	K učení, k řešení problémů, k podnikavosti a pracovní	Matematická, čtenářská
Kooperativní učení	Společné řešení úkolů, práce ve dvojicích a skupinách	Sociální a osobnostní, komunikační, k řešení problémů, k podnikavosti a pracovní	Čtenářská, matematická
Situační učení	Využití situací, které se kolem dětí v reálném životě dějí.	K učení, komunikační, občanství a udržitelnosti, osobnostní a sociální, k řešení problémů, k podnikavosti a pracovní.	Čtenářská, matematická
Sociální učení	Osvojování komplexních způsobů chování a jednání sociálním posilováním, nápodobou a identifikací.	Osobnostní a sociální, k učení, komunikační, k občanství, k řešení problémů, kulturní.	Čtenářská, matematická
Práce s literárními texty	Čtení, vyprávění, dramatizace, diskuse	Komunikační, k učení, kulturní	Čtenářská
Rozvoj předmatematických představ	Hry s čísly, tvary, vzory, třídění, prostorové vztahy	K řešení problémů, k učení, digitální	Matematická
Digitální technologie	Práce s tablety, interaktivními pomůckami, audiem a videem	K řešení problémů, k učení, digitální, komunikační	Matematická
Reflexe a sebehodnocení	Dětské vyjadřování pocitů, zpětná vazba, sebehodnocení	K učení, komunikační, osobnostní a sociální, k řešení problémů	Čtenářská, matematická

Vzdělávací strategie, které jsou využívány k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností na pracovišti

MŠ DRÁČEK

KLÍČOVÉ KOMPETENCE	VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	POPIS	PODPORA GRAMOTNOSTI
KLÍČOVÁ KOMPETENCE K UČENÍ	Prožitkové učení, problémové situace, individualizace, práce s chybou, kategorizace a třídění, propojování témat, vizualizace postupu, reflexivní kruh, vzor učitelky.	Podpora vnitřní motivace a zvídavosti. Rozvoj schopnosti třídit a propojovat informace. Strategie pro plánování a dokončování činností. Sociální učení a nápodoba.	Čtenářská, matematická
KLÍČOVÁ KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ	Práce s příběhem, logopedická prevence, metoda „Slovní sprchy“, komunitní kruh, řešení konfliktních situací, kooperativní hry, využití piktogramů, pantomima a tanec, práce s multimédii, metoda „Paralelní řeči“.	Strategie rozvoje řečových dovedností. Strategie pro sociální komunikaci a dialog. Strategie využívající neverbální komunikaci a symboly.	Čtenářská, matematická
KLÍČOVÁ KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI	Komunitní kruh, tvoření pravidel,		
KLÍČOVÁ KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ	Hraní rolí, využití emočních karet, kooperativní hry, komunitní kruh, společná tvorba pravidel, asertivní řešení konfliktů, pozitivní motivace, rituály, portfolia.	Podpora iniciativy a rozhodování – možnost volby, práce s emocemi, pozitivní hodnocení a zpětná vazba	Čtenářská
KLÍČOVÁ KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ	Zapojení do běžných činností v MŠ – prostírání, zalévání, úklid, práce s reálnými nástroji a materiály, projektové učení, „Den nápadů“, práce	Podpora iniciativy – spolurozhodování, zaměření na vztah k práci, bezpečnost a osvojení si manuálních dovedností. Dokončit započatou věc a	Čtenářská, matematická

	s chybou, hry na profese, bezpečnost jako návyk.	vážit si práce své i ostatních.	
KLÍČOVÁ KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	Experimenty, práce s chybou, metoda pokus a omyl, kladení otevřených otázek, společné projekty, digitální a technické pomůcky, plánování, mediační role učitelky, strategie „Lešení“.	Vytváření situací vyžadujících řešení, objevování. Pěstování u dítěte odvahu, zvídavost a schopnost hledat vlastní cesty k cíli.	Čtenářská, matematická
KLÍČOVÁ KOMPETENCE KULTURNÍ	Oslava tradic, regionální návštěvy památek, vyprávění příběhů, pohádek, výtvarné experimenty, hudební a pohybové činnosti, dramatizace, seznamování s jinými kulturami, práce s mapou a glóbusem.	Vytváření základního povědomí o světě kultury, umění a tradic. Vnímat krásu, vyjadřovat se skrz různé druhy umění, respektovat odlišné kultury.	Čtenářská
KLÍČOVÁ KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	Programování, šipkovaná a bludiště, piktogramy, robotické hračky, Lego Duplo, digitální mikroskop, práce s fotografií a videem, audiozáznamy, kooperativní učení	Rozvoj digitální garmotnosti prostřednictvím hravého objevování, logického myšlení a bezpečného zacházení s technologiemi. Budování základního kritického myšlení a povědomí o tom, že virtuální svět má svá pravidla. Učitel je průvodem.	Čtenářská, matematická

Nastavení procesu pedagogického diagnostikování

Proces pedagogického diagnostikování v mateřské škole je klíčovou součástí pedagogické práce učitelky MŠ. Cílem je poznávat a porozumět individuálním potřebám, schopnostem a možnostem každého dítěte, a tím podpořit jeho optimální rozvoj

Pozorování

Je nejčastější diagnostická metoda v MŠ. Probíhá v běžných situacích – při hře, ranním kruhu, činnostech, pohybu. Sledují se oblasti: motorika, řeč, sociální dovednosti, emocionalita, kognitivní funkce atd.

Analýza a interpretace dat

Získaná data pedagogovi napoví, co dané projevy dítěte znamenají, jaké jsou jeho silné stránky a na čem lze tedy stavět, ale napoví i známky rizik (např. opožděný vývoj, poruchy chování).

Záznamy a dokumentace

Pedagog si vede systematické poznámky (diagnostika iSophi, diagnostická portfolia, diagnostika ze Správy MŠ, záznamy z pozorování). Tyto materiály pomáhají sledovat pokrok a plánovat další kroky.

Každé dítě má své portfolio, které dokladuje jeho pokroky ve vzdělávání. Portfolia jsou dětem přístupná, sami si je doplňují, jsou k dispozici i rodičům.

Vyhodnocení a plánování podpory

Z výsledků diagnostiky vyplývá, jak přizpůsobit výchovně-vzdělávací proces. Po vyhodnocení mohou být navržena podpůrná opatření (úprava prostředí, plán pedagogické podpory, individuální plány, spolupráce s odborníky – SPC, PPP aj.).

Spolupráce s rodiči

Sdílení poznatků je vedeno citlivě a s respektem. Rodiče jsou partnery – znají dítě z jiného prostředí a přinášejí cenné informace.

Na třídách jsou vypisovány termíny konzultačních hodin určených pro sdílení poznatků o průběhu vzdělávání mezi pedagogy a rodiči. Na některých MŠ probíhají triády (setkání učitel – rodič – dítě).

Nástroje pedagogické diagnostiky v MŠ

Pozorování (strukturované, volné). Rozhovor s dítětem. Rozhovor s rodiči. Diagnostika iSophi (tabulky a grafy vývoje, portfolia, vlastní poznámky). Diagnostika řečového vývoje ve Správě MŠ. Výsledky pedagogického diagnostikování pro ZŠ. Fotodokumentace, sběr výtvarných prací a výstupů dítěte.

Nastavení procesu pedagogického diagnostikování na pracovišti
MŠ DRÁČEK

Pedagogické diagnostikování v naší MŠ je systematický, dlouhodobý a plánovaný proces poznávání dítěte.

Cíl pedagogického diagnostikování

Sledování a podpora individuálního rozvoje dítěte.

Identifikace silných stránek dítěte.

Včasné zachycení vzdělávacích potřeb – prevence.

Podpora nadaných dětí.

Spolupráce s rodinou, s odbornými pracovišti.

Zásady pedagogického diagnostikování

SYSTEMATIČNOST – průběžně po celý školní rok.

KOMPLEXNOST – sledování všech oblastí rozvoje dítěte.

INDIVIDUÁLNOST – respektování tempa a možností každého dítěte.

DISKRÉTNOST – informace jsou využívány pouze pro pedagogické účely a pro komunikaci s rodiči.

PROFESIONALITA – podpora a vzdělávání pedagogů v oblasti pedagogického diagnostikování.

Oblasti sledování

BIOLOGICKÁ - tělesný rozvoj, motorika, grafomotorika.

PSYCHICKÁ – emoce, řeč, poznávací procesy, sebepojetí.

INTERPERSONÁLNÍ – vztahy s dětmi, s dospělými.

SOCIÁLNĚ KULTURNÍ – hodnoty, pravidla.

ENVIROMENTÁLNÍ – vztah k okolnímu světu.

Způsob zajištění individualizace vzdělávání dětí na základě jejich potřeb, možností a zájmů

Individualizace vzdělávání znamená přizpůsobení vzdělávacího procesu tak, aby odpovídal individuálním potřebám, možnostem a zájmům každého dítěte.

Poznání dítěte jako základu

K tomu nám pomůže systematické pozorování – sledování hry, komunikace, zájmů a projevů dítěte. Dále využijeme diagnostiku rozvoje – využití vstupních a průběžných diagnostických nástrojů. Důležitá je práce s portfoliem dítěte – sběr výtvorů, pozorování, pracovních listů, sebereflexí.

Diferenciace činností

Pedagogové zajistí různou úroveň náročnosti **v** rámci jedné aktivity. Nabídne dětem možnost výběru různých forem práce – individuální, ve dvojici, skupinová. Pedagog respektuje tempo – dítě má čas dokončit svou činnost bez nátlaku.

Tematické plánování dle zájmů dětí

Je využíváno projektového učení – témata vycházející z reálných otázek a zájmů dětí. Spoluvytváření obsahu – děti se podílejí na výběru aktivit, otázek nebo projektů.

Individuální vzdělávací plány (IVP)

Plány jsou vytvářeny pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadané na základě týmové spolupráce učitele MŠ, speciálního pedagoga, školského poradenského zařízení a rodičů. IVP jsou pravidelně hodnoceny a upravovány.

Věková a vývojová přiměřenost

Úkoly odpovídají vývojové úrovni dítěte, nikoliv jen kalendářnímu věku. Práce s tzv. zónami nejbližšího vývoje (Vygotskij) – podpora, ale ne přetěžování.

Využití prostředí

Prostředí na třídě je členěno do center aktivit, které působí nabídkou center a volně dostupných pomůcek jako „třetí učitel“. Děti mají možnost volby místa a způsobu práce (na zemi, u stolu, v klidu, s pohybem). Každá třída má své místo společného setkávání.

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou u nás bráni jako partneři, pro které jsou pořádány pravidelné konzultace ke sdílení pokroků u jejich dítěte. Jsou zapojeni do aktivit v MŠ, například při ranním úkolu, přinášením materiálů do MŠ, povídání o svém povolání, atd.

Reflexe a evaluace

Pedagogové pravidelně hodnotí, co dítě potřebuje a jak se posouvá. U samotných pedagogů dochází k sebereflexi, co fungovalo a co je potřeba upravit. Pravidelně dochází i k reflexi s dětmi v rámci formativního hodnocení, kdy je podporováno jejich vyjádření pocitů a zkušeností.

Způsob zajištění individualizace vzdělávání dětí na základě jejich potřeb, možností a zájmů

MŠ DRÁČEK

Naším cílem je vytvořit prostředí, kde každé dítě může rozvíjet svůj potenciál bez ohledu na to, zda má speciální vzdělávací potřeby, je nadané, nebo se jen nachází v určité vývojové fázi.

6. Vzdělávací obsah

Integrované bloky ve flexibilním uspořádání a další projekty a programy (například struktura TVP PV) budou podrobně specifikovány v ŠVP PV jednotlivých odloučených pracovišť.

1. ŠVP PV Komenského Pastelka (1 třída Montessori, 3 běžné)
2. ŠVP PV Horská Srdíčko (Začít spolu)

3. ŠVP PV Novodvorská Kytičky (Začít spolu)
4. ŠVP PV Úpská Čtyřlístek
5. ŠVP PV Tkalcovská Klíček
6. ŠVP PV V Domcích Pohoda
7. ŠVP PV Žižkova Dráček
8. ŠVP PV Gorkého Delfínek
9. ŠVP PV Kryblická Sedmikráska
10. ŠVP PV Benešova Stonožka
11. ŠVP PV Voletiny Kulíšek

Vzdělávací obsah pracoviště

MŠ DRÁČEK

Vzdělávací obsah našeho ŠVP s názvem *„CESTA JE CÍL“* tvoří 4 integrované bloky ve flexibilním uspořádání

> IB: Cesta za poznáním přírody

> IB: Cesta časem

> IB: Cesta k sobě a druhým

> IB: Cesta za velkými objevy

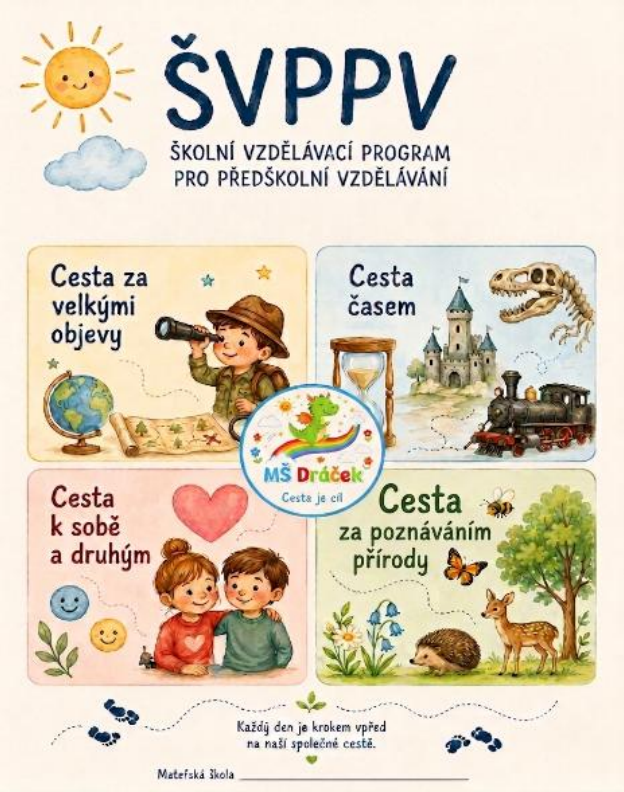

„Cesta za poznáním přírody“

Charakteristika IB/hlavní smysl a účel:

Tento blok je zaměřen na probouzení aktivního zájmu o okolní svět, pochopení zákonitostí přírody a pěstování citlivého vztahu k životnímu prostředí. Děti se stávají malými badateli, kteří přírodu nejen pozorují, ale skrze experimenty a přímý kontakt ji poznávají všemi smysly.

Hlavní cíle:

- **Rozvoj poznání: Seznámit děti s rozmanitostí flóry a fauny v našem regionu a pochopit koloběh života (změny v ročních obdobích).**
- **Vytváření postojů: Budovat u dětí pocit sounáležitosti s přírodou a odpovědnosti za její ochranu (ekologické myšlení).**
- **Podpora dovedností: Rozvíjet pozorovací schopnosti, kritické myšlení při experimentech a manuální zručnost při práci s přírodninami.**

Gramotnosti - cíle	CÍL ROZVOJE	DÍLČÍ CÍLE	ZPŮSOB NAPLŇOVÁNÍ
ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST	Rozvoj zájmu o psanou formu jazyka, knihy a symboly. Rozvoj řečových schopností, vyjadřování a aktivní slovní zásoby.	Listovat v knihách, encyklopediích a atlasech a vyhledávat v nich informace podle obrázků. Chápat, že text se čte zleva doprava a shora dolů. Poznat, pojmenovat a vnímat význam vybraných piktogramů, symbolů a značek v okolním prostředí.	Badatelé s atlasem v přírodě. **Pravidla lesních skřítků:** Společná tvorba cedulí s piktogramy. **Knižní laboratoř:** Vytvoření badatelského koutku ve třídě.
MATEMATICKÁ GRAMOTNOST	Rozvoj dovedností potřebných pro určování množství, počítání a třídění.	Porovnávat soubory předmětů a užívat pojmy: *více, méně, stejně, nejvíce, nejméně*. Chápat číselnou řadu v rozsahu do 5 až 10 (spočítat prvky, určit množství, přiřadit počet k symbolu/číslici). Třídit, klasifikovat a uspořádávat předměty podle jednoho či více znaků (barva, velikost, tvar, materiál).	Lesní nákupní lístek: Nasbírat přesný počet přírodnin (3 kamínky, 5 žaludů). **Přírodní třídička:** Děti třídí nasbírané listy. **Veverčiny zásoby:** Porovnávání hromádek.

Vzdělávací oblast, očekávané výsledky a způsob naplňování

Oblast RVP PV	Očekávané výsledky - OVU	Způsob naplňování
Dítě a jeho tělo	Zvládat koordinaci pohybu v terénu; vnímat svět všemi smysly.	Pobyt venku v každém počasí, zdolávání přírodních překážek, smyslové hry (hmatové stezky).
Dítě a jeho psychika	Rozvíjet slovní zásobu v oblasti přírody; vyjádřit své dojmy verbálně i výtvarně.	Práce s encyklopedií, vyprávění nad nálezy z lesa, pojmenovávání barev a tvarů v přírodě.
Dítě, ten druhý a společnost	Spolupracovat s ostatními a brát ohled na potřeby živých tvorů. Pochopit, že lidská činnost může přírodě pomáhat i škodit.	Společná péče o školní záhon nebo krmítko, respektování pravidel chování v lese. Seznamování se s prací lidí v přírodě (zahradník, lesník, zemědělec).
Dítě a svět	Orientovat se v blízkém okolí; mít povědomí o významu životního prostředí.	Pozorování ekosystémů (louka, les, rybník), pokusy s vodou, půdou a vzduchem.

Klíčové kompetence, OVU, vzdělávací strategie

Klíčové kompetence	Popis kompetence	Očekávané výsledky učení - OVU	Vzdělávací strategie
K učení	Získává poznatky o přírodě a jejich zákonitostech skrze vlastní prožitek.	Soustředí se na pozorování přírodních jevů. Klade otázky typu „proč“ a „jak“ ve vztahu k přírodním procesům a živým tvorům. Pojmenuje a rozliší základní prvky živé i neživé přírody. Slovně vyjádří, co nového se o přírodě dozvědělo.	Zážitkové a situační učení v terénu Badatelsky orientované činnosti Metoda kladení otevřených otázek Využití názorných pomůcek Kooperativní učení a diskuse.

Komunikační	Učí se vyjadřovat své prožitky, pocity a dojmy z přírody. Rozvíjí si slovní zásobu o nové pojmy. Učí se mluvit a naslouchat druhým, sdílet své badatelské objevy, pokládat otázky a adekvátně reagovat na odpovědi.	Pojmenuje běžné přírodniny, rostliny, živočichy a přírodní jevy správnými výrazy. Popíše vlastními slovy, co vidělo, slyšelo nebo zažilo během pobytu v přírodě. Naslouchá vyprávění druhých. Formuluje otázku pokud něčemu v přírodě nerozumí nebo ho zajímá podrobnější vysvětlení. Vyjádří svůj názor v diskusním kruhu. Doprovodí slovo gestem či pohybem při dramatických hrách na motivy přírody.	Sdílení svých zážitků z přírody. Předčítání pohádek, příběhů s přírodní tematikou, encyklopedie. Didaktické a jazykové hry: *Hádanky, Na zvuky přírody.* Dramatizace a pantomima: Pohybové ztvárnění přírodních dějů. Využití zážitkového kreslení (Deník objevitele).
Osobnostní a sociální	Spolupracuje v týmu malých badatelů, respektuje potřeby druhých i živých tvorů a rozvíjí empatii k živé přírodě.	Spolupracuje s kamarádem při plnění badatelského úkolu ve dvojici či skupině. Bere ohled na ostatní při pohybu v přírodním terénu.	Kooperativní hry: Skupinové plnění úkolů (např. společná stavba domečku pro skřítka z přírodnin). Stanovení pravidel: Společná tvorba pravidel chování v lese a na zahradě.
K občanství a udržitelnosti	Uvědomuje si, že jeho chování má vliv na životní prostředí, jedná odpovědně, chrání přírodu a aktivně se zapojuje do péče o ni.	Chová se šetrně k živým tvorům a neničí záměrně rostliny. Aktivně se podílí na úklidu svého okolí a péči o zahradu.	Praktické činnosti: Sázení semínek, zalévání, péče o záhony či kompost. Práce s příběhem: Využití ekologických pohádek a příběhů s ponaučením pro rozvoj environmentální citlivosti.
K podnikavosti a pracovní	Učí se skrze praktické činnosti v přírodě i s přírodninami rozvíjet svou manuální zručnost,	Bezpečně a správně zachází s jednoduchými nástroji. Plánuje si a organizuje jednoduchou činnost.	Činnostní a manuální učení: Podpora využívání přírodního materiálu. Práce na reálných projektech: výroba hmyzího

	tvořivost a schopnost dotahovat věci do konce. Získává elementární pracovní návyky, učí se bezpečně zacházet s jednoduchými nástroji a přebírá odpovědnost za pořádek a péči o své okolí.	Dokončí a uklidí po sobě pracovní místo či hračky. Přichází s vlastními nápady. Zapojí se do péče o přírodní prostředí. Překonává drobné překážky.	hotelu, ptačího krmítka, zakládání záhonku. Podpora iniciativy a volné hry v přírodě. Metoda pokusu a omylu. Práce s pravidly bezpečnosti. Vedení k sebeobsluze a pořádku.
K řešení problémů	Všímá si problémových situací, které přírodní prostředí a činnosti v něm přinášejí. Učí se tyto situace řešit na základě vlastní zkušenosti, experimentování a logického uvažování. Rozvíjí si schopnost přemýšlet v souvislostech, předvídat následky svého jednání a nebát se chybovat.	Všímá změn v přírodě. Navrhne jednoduché řešení nastalé situace. Řeší praktické úkoly metodou pokusu a omylu. Spolupracuje s kamarády při řešení složitějšího problému. Předvídá jednoduché následky chování Přijme nezdar jako součást řešení.	Záměrné vytváření problémových situací. Badatelské otázky namísto hotových odpovědí. Využití environmentálních témat. Konstruktivní a experimentální hry. Metoda skupinové diskuse (Brainstorming pro předškoláky).
Kulturní	Rozvíjí si smysl pro krásu, estetiku a harmonii v přírodě. Učí se vnímat přírodu jako zdroj inspirace pro umělecké vyjádření (hudební, výtvarné, dramatické či literární). Seznamu je se s lidovými tradicemi, pranostikami a zvyky, které jsou	Vnímá a slovně vyjádří krásu přírodních jevů. Ztvární své dojmy z přírody (kresba, malba, modelování, zpěv, tanec). Chová se ohleduplně a kultivovaně v přírodním prostředí (nekřičet v lese, neničit rostliny, neubližovat tvorům) Rozliší estetické a neestetické zásahy do přírody.	Smyslové hry: *„Lovci zvuků“.* Činnosti inspirované přírodou: Skládání mozaiky z kamínků, tvoření z bláta a hlíny. Zařazování lidových písniček, říkadel, tanečků a her s tematikou zvířat a přírody. Předčítání poetických textů:

	spjaty s koloběhem roku a proměnami přírody.	Seznámí se s lidovou tradicí, která se váže k aktuálnímu ročnímu období. Sledovat divadelní či hudební představení s přírodní tematikou.	*Pohádky z pařezové chaloupky*, *Broučci.* Pěstování rituálů a úcty k živému: Loučení se s podzimem, vítání prvního jarního květu. Výlety do ekocenter, muzeí s přírodovědnou expozicí.
Digitální	Objevuje digitální technologie jako užitečné pomocníky pro poznávání přírody. Učí se, že digitální zařízení (digitální lupa, mikroskop, fotoaparát, tablet) mohou sloužit k zachycení, zkoumání a pochopení přírodních jevů. Pod vedením pedagoga získává první zkušenosti s vyhledáváním informací.	Chápe rozdíl mezi živou přírodou a jejím zobrazením na displeji (ví, že reálný šnek se chová jinak než šnek ve hře). S asistencí použije jednoduché digitální zařízení ke zkoumání přírody. Využije pořízený digitální záznam (fotografii, video, zvuk) k následnému vyprávění nebo prohlížení. Spolupracuje s učitelem při vyhledávání informací. Respektuje pravidla bezpečného zacházení s technikou venku. Přijme pravidlo omezeného času stráveného s technologiemi.	Digitální badatelské aktivity v terénu s pomocí digitálního mikroskopu. Fotodokumentace jako podklad pro reflexi: Fotografie v komunitním kruhu slouží k porovnávání a rozvoji řeči. Využití poznávacích aplikací jako doplňku: Např. pomocí aplikace na rozpoznávání rostlin (PlantNet) Záznam zvuků přírody (Audio-lov): Rozvoj sluchové percepce. Využití digitální techniky při prezentaci (Sdílení): Promítání fotografií z lesa, vytváření digitálního „herbáře“ či „knihy zážitků“. Důsledné vyvažování a stanovování hranic: Pedagog jasně komunikuje pravidla: Digitální technika je vždy pouze doplňkem, primární je přímý prožitek.

„Cesta časem“

Charakteristika IB/hlavní smysl a účel:

Tento integrovaný blok se dotýká jedné z nejabstraktnějších oblastí pro předškolní děti – **času**. Protože si děti v tomto věku neumí čas představit jako číslo nebo pojem, staví tento blok na prožitku, vizualizaci a cyklech, které mohou reálně vidět a zažít (střídání dne a noci, roční období, růst člověka).

Hlavní cíle:

- **Rozvíjet u dětí schopnost orientovat se v čase, pochopit jeho cykličnost (den, rok), linearitu (minulost, přítomnost, budoucnost).**
- **Posilovat úctu k tradicím, uvědomění si vlastních kořenů.**
- **Sledování změn v přírodě i společnosti.**

Gramotnosti - cíle	CÍL ROZVOJE	DÍLČÍ CÍLE	ZPŮSOB NAPLŇOVÁNÍ
ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST	Rozvíjet u dětí schopnost porozumět mluvenému i čtenému textu, chápat časovou a dějovou posloupnost příběhů, pracovat se symboly (piktogramy, časové osy) a aktivně obohacovat slovní zásobu o pojmy spojené s časem, historií a budoucností.	Rozvíjet schopnost sledovat a reprodukovat dějovou linii příběhu (začátek – průběh – konec) a používat časové spojky a pojmy (*nejdříve, potom, nakonec, včera, dnes*). Chápat význam symbolů, piktogramů a vizuálních znaků v každodenním čase a rozvíjet schopnost „číst“ grafické informace. Posilovat sluchovou analýzu a syntézu, rozšiřovat zásobu pojmů z oblasti času a historie a uplatňovat je v souvislém vyjadřování. Rozvíjet zájem o písemnou kulturu, historické knihy a kroniky jako zdroj informací o minulosti.	**Obrázkové čtení:** dějová posloupnost. **Co bylo dál?:** Společné čtení knihy s přerušováním textu. **Živá kronika třídy:** Tvorba obrázkové knihy. **Denní režim podle piktogramů.** **Snímání rodokmenu a rodinných příběhů.** **Mapování času:** Hra na archeology. **Slovní zásoba dříve a dnes:** Seznamování se se „starými slovy“. **Hlas hodin:** Vytleskávání a rytmizace slov. Rýmování o ročních obdobích. **Knihovna v proměnách času:** Prohlížení různých typů knih. Výroba vlastní „Kroniky času“.

MATEMATICKÁ GRAMOTNOST	Rozvíjet u dětí logické a matematické myšlení využitím časových a prostorových vztahů, porozumět cykličnosti a posloupnosti dějů a získat praktickou zkušenost s vnímáním, porovnáváním a měřením času i veličin.	Rozvíjet schopnost řadit prvky podle časové následnosti (co bylo předtím, co je potom) a chápat logickou návaznost dějů. Seznámit se s nástroji na měření času, získat odhad o délce trvání činností a porovnávat časové úseky. Rozeznat a pojmenovat základní geometrické tvary na hodinách a v kalendářích; orientovat se v kruhovém i lineárním uspořádání času. Porovnávat velikosti, množství a rozměry v souvislosti s růstem v čase; získat zkušenost s jednoduchým zaznamenáváním dat.	**Obrázkové dějové řady:** Sestavování kartiček s příběhem. **Od miminka po prarodiče:** Řazení fotografií. **Pískové hodiny v akci:** Zkoumání přesýpacích hodin. **Stopujeme čas:** Použití stopek. **Sluneční hodiny na zahradě:** Sledování a obkreslování stínu kolíku. **Hodinový ciferník:** Pozorování kruhového tvaru hodin, hledání kruhů v prostředí. Rozpoznávání čísel 1–12. Jak rosteme v čase (Měření výšky). Náš třídní kalendář.

Vzdělávací oblast, očekávané výsledky a způsob naplňování

Oblast RVP PV	Očekávané výsledky - OVU	Způsob naplňování
Dítě a jeho tělo	Zvládá sebeobsluhu v souvislosti s denním rytmem, vnímá změny v tělesném vývoji.	Cvičení s motivací růstu (od semínka po strom), pohybové hry na „den a noc“, sledování výšky dětí na metru, hry s „pískem času“.
Dítě a jeho psychika	Orientuje se v čase (včera, dnes, zítra), sleduje a vypráví děj v časové posloupnosti.	Kalendář přírody, tvorba denního režimu pomocí piktogramů, poslech pohádky „O dvanácti měsíčkách“, vyprávění nad fotografiemi.
Dítě, ten druhý a společnost	Chápe vztahy mezi generacemi, spolupracuje ve skupině na společném cíli. Orientuje se v základních tradicích a zvycích, vnímá rozdíly mezi životem dříve a dnes.	Rozhovory o rodině, dramatizace „návštěva u babičky“, společné tvoření „stroje času“ z kartonů, hra na stará řemesla. Návštěva muzea, prohlížení starých předmětů, oslavy svátků, hra na rytíře a princezny.

Oblast RVP PV	Očekávané výsledky - OVU	Způsob naplňování
Dítě a svět	Vnímá proměny přírody. Uvědomuje si následky lidské činnosti v čase.	Pokusy s klíčením rostlin, pozorování hodin, sběr přírodnin v různých fázích roku, diskuse na téma – jak chránit přírodu pro budoucnost.

Klíčové kompetence, OVU, vzdělávací strategie

Klíčové kompetence	Popis kompetence	Očekávané výsledky učení - OVU	Vzdělávací strategie
K učení	Dítě si na základě pozorování změn v čase uvědomuje souvislosti mezi jevy, předměty a ději. Získává elementární poznatky o světě minulém, přítomném i budoucím, dokáže je propojovat do širších souvislostí a uplatňovat je v praktickém životě. Kladním otázek a hledáním odpovědí rozvíjí svou zvídavost, učí se plánovat jednoduché činnosti v čase a vyhodnocovat jejich průběh.	Chápání souvislostí a příčinnosti: Dítě pojmenuje základní časové návaznosti. Práce s informacemi a symboly: Dokáže vyhledat informace v dětských encyklopediích. Kladení otázek a experimentování: Projevuje zájem o minulé děje a budoucí proměny. Sebehodnocení a odhad času: Dokáže odhadnout, jak dlouho bude trvat jednoduchá činnost, a dokončit započatou práci v daném časovém úseku. Aplikace poznatků: Využívá získané zkušenosti z minulých dnů či situací při řešení nových úkolů.	Podpora prožitkového a kooperativního učení (Pedagog: Vytváří reálné situace, kde si děti mohou čas „sahat“ a zkoumat ho). Kladení otevřených otázek a podpora kritického myšlení (Pedagog: Nepředkládá hotové odpovědi, ale navádí děti k vlastnímu uvažování a propojování poznatků). Práce s vizualizací a strukturováním poznatků (Pedagog: Pomáhá dětem zpřehlednit abstraktní časové pojmy pomocí názorných pomůcek). Vytváření bezpečné atmosféry pro chybování a zkoušení (Pedagog: Oceňuje snahu, zvídavost a proces učení spíše než jen správný výsledek).

Komunikační	Dítě dokáže souvisle a srozumitelně vyjadřovat své myšlenky, pocity, prožitky a domnělé představivosti o minulosti i budoucnosti. Aktivně rozšiřuje svou slovní zásobu. Dokáže naslouchat druhým, zapojovat se do dialogu, klást otázky a odpovídat v odpovídajících větných strukturách. Správně používá gramatické tvary pro vyjádření časových rovinných vzahů (*včera, dnes, zítra, dříve, potom, nakonec*). Chápe význam obrázkových symbolů a piktogramů jako prostředku předávání informací v čase.	Souvislé vyjadřování a dějovost: Dokáže převyprávět jednoduchý příběh. Časová gramatika a slovní zásoba: Používá správné časové výrazy. Aktivní naslouchání a dialog: Sleduje mluvený projev dospělého i vrstevníků bez skákání do řeči. Čtení symbolů a piktogramů. Neverbální komunikace a dramatizace: Využívá gesta, mimiku a pohyb k vyjádření dějů.	Vytváření prostoru pro spontánní i řízený dialog (Pedagog: Zařazuje komunitní kruhy zaměřené na sdílení osobních zážitků v čase). Podpora rozšiřování slovní zásoby a práce se „starými slovíčky“ (Pedagog: Přirozeně vkládá do řeči nová či archaická slova a vysvětluje jejich význam). Práce s příběhem, dramatizací a reprodukcí děje (Pedagog:využívá literární předlohy s jasnou časovou strukturou). Modelování správného řečového vzoru s důrazem na časové spojky (Pedagog: Vlastním projevem poskytuje dětem vzor pro správné používání minulého, přítomného a budoucího času i časových spojek -*nejprve, vzápětí, mezitím, nakonec*).
Osobnostní a sociální	Dítě si uvědomuje svou vlastní identitu, vývoj a jedinečnost v čase (jak rostlo od miminka po dnešek) a buduje si zdravou sebedůvěru. Chápe svou roli v rodině a v kolektivu vrstevníků. Dokáže navazovat a rozvíjet pozitivní vztahy,	Sebepoznání a vnímání vlastního vývoje: Uvědomuje si a popíše, jak se změnilo od miminka a přijímá přirozený proces růstu a stárnutí. Mezigenerační porozumění a empatie: Dokáže pojmenovat vztahy v rodině, projevuje	Budování vědomí vlastní hodnoty a identity v čase(Pedagog: Vytváří příležitosti pro reflexi vlastního růstu a pokroků každého dítěte). Posilování mezigeneračních vazeb a úcty ke stáří (Pedagog: Zařazuje aktivity, které propojují svět dětí se světem prarodičů a seniorů, a modeluje ohleduplné chování). Podpora kooperace a rozdělení rolí v čase (Pedagog: Zodpovídá za zařazení skupinových projektů,

	spolupracovat při skupinových činnostech a respektovat dohodnutá pravidla. Projevuje empatii, ohleduplnost a úctu ke starším lidem i ke společnému kulturnímu a historickému dědictví.	úctu a ohleduplnost vůči starším lidem. Kooperace a týmová práce: Spolupracuje s ostatními dětmi na společných projektech spojených s časem. Respektování časového řádu a pravidel: Chápe význam společně dohodnutého denního režimu a pravidel třídy. Emoční regulace: Dokáže vyjádřit své pocity spojené s minulostí a přijímat emoce druhých.	kde je nutné si rozdělit úkoly, domluvit se na postupu a koordinovat činnost v daném čase). Využití rituálů a denního řádu pro pocit bezpečí (Pedagog: Využívá strukturu času v MŠ jako prostředek k posílení sociální jistoty a dodržování pravidel kolektivu).
K občanství a udržitelnosti	Dítě si postupně uvědomuje, že svět okolo něj má svou historii, přítomnost i budoucnost. Chápe, že způsoby života v minulosti ovlivnily to, jak žijeme dnes, a že to, jak se chováme dnes, přímo utváří svět pro budoucí generace. Vnímá hodnotu kulturního i přírodního dědictví. Aktivně se zapojuje do péče o své prostředí (třídu, zahradu, obec), učí se šetřit zdroji v čase a přijímá spoluzodpovědnost za udržitelnost života na Zemi.	Povědomí o udržitelnosti v čase: Rozumí tomu, že zdroje (voda, jídlo, energie, materiály) nejsou nekonečné. Úcta ke kultuře a tradicím: Pozná a pojmenuje základní místní tradice, památky nebo historické objekty ve svém okolí a vyjadřuje k nim ohleduplný vztah. Aktivní péče o prostředí: Zapojuje se do praktických činností chránících přírodu a prostředí pro budoucnost (třídění odpadu, péče o rostliny/zahrádku,	Propojování minulosti, přítomnosti a budoucnosti v praktickém životě: (Pedagog: Na konkrétních příkladech ukazuje dětem, jak se měnil vztah člověka k přírodě a věcem v průběhu času). Vedení k péči o prostředí s přesahu do budoucnosti - udržitelnost: (Pedagog: Zařazuje činnosti, jejichž výsledek přesahuje přítomný okamžik a vyžaduje péči v čase). Podpora tradic, lokálního patriotizmu a objevování památek: (Pedagog: Přibližuje dětem historii místa, kde žijí, a zapojuje je do komunitního života obce/města). Využití principů „Upcyklace“ a neplýtvání při činnostech :(Pedagog: Prakticky

		neplýtvání papírem a vodou). Odpovědnost za vlastní jednání: Chápe jednoduchou příčinu a následek v čase. Spolurozhodování a občanský postoj: Dokáže vyjádřit svůj názor na to, jak zlepšit prostředí ve třídě či na zahradě MŠ.	demonstruje, že staré věci nemusí skončit jako odpad, ale mohou dostat druhý život v čase).
K podnikavosti a pracovní	Dítě pracovní dovednosti a návyky, učí se zacházet s různými materiály, nástroji a pomůckami z minulosti i současnosti. Projevuje vlastní iniciativu. Dokáže si naplánovat jednoduchou činnost v čase, rozdělit si úkoly, překonávat překážky a dokončit započatou práci. Objevuje hodnotu lidské práce v proměnách času a přistupuje k rozděleným úkolům i výsledkům práce své i druhých s úctou a odpovědností.	Plánování a organizace práce v čase: Dokáže si promyslet postup jednoduché pracovní nebo tvořivé činnosti. Iniciativa a realizace nápadů: Přichází s vlastními nápady a snaží se je prakticky uskutečnit. Manipulační a praktické dovednosti: Bezpečně a účelně zachází s běžnými i netradičními nástroji a materiály. Dokončení činnosti a vytrvalost: Vyvíjí úsilí při překonávání překážek a dokončí započatou práci v dohodnutém časovém úseku. Chápání hodnoty práce a řemesel: Rozumí tomu, že věci kolem nás nevznikají samy, ale jsou	Zapojení do projektového tvoření a konstrukčních prací (Pedagog: Vytváří podnětné prostředí, ve kterém mají děti možnost samy navrhovat, stavět a zkoušet rozmanité konstrukce spojené s tématem času). Praktické objevování starých řemesel a pracovních postupů (Pedagog: Zprostředkovává dětem přímou zkušenost s tím, jak se věci vyráběly dříve (ručně, za použití přírodních materiálů) v porovnání s dnešní strojovou či digitální výrobou). Podpora samostatnosti, bezpečnosti a odpovědnosti při práci (Pedagog: Vede děti k dodržování bezpečnostních pravidel při práci s nástroji, správnému ukládání pomůcek a udržování pořádku na pracovním místě po skončení činnosti). Reflexe práce a oceňování vytrvalosti - Podnikavý přístup (Pedagog: Vede děti k tomu, aby dokázaly zhodnotit svůj pracovní postup, pojmenovat, co se jim

		výsledkem lidské práce a času.	povedlo, co bylo těžké a jak by postupovaly příště).
K řešení problémů	Dítě si všímá problémových situací a nejasností ve svém okolí i v příbězích o minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Vnímá problém jako výzvu a dokáže navrhovat různé způsoby řešení. Spolupracuje s ostatními při překonávání překážek a nenechá se odradit prvotním nezdarem.	Rozpoznání problému v čase: Všimne si neobvyklé nebo překvapivé situace a formuluje základní otázku k řešení. Hledání variant a nápaditost: Navrhne více než jedno řešení jednoduchého úkolu. Experimentování a ověřování: Zkouší řešení v praxi metodou pokus–omyl. Uplatnění zkušeností z minulosti: Využije dříve získané poznatky při řešení nové situace. Přijetí nezdaru a vytrvalost: Pokud se řešení nepovede na první pokus, nepropadá frustraci, ale upraví svůj postup nebo požádá o pomoc kamaráda či učitele.	Kladení badatelských otázek a situování do reálných problémů (Pedagog: Nepředkládá dětem hotové odpovědi, ale staví je do role „časových detektivů“ a badatelů). Vytváření prostoru pro pokusy, omyl a experimenty (Pedagog: Zařazuje badatelské aktivity zaměřené na fyzikální a časové jevy). Podpora konstrukčních výzev a týmového řešení problémů (Pedagog: Předkládá dětem skupinové úkoly, které vyžadují logické promyšlení postupu a koordinaci v čase). Využití dějových pohádek a příběhů s mravním nebo logickým zádrhelem (Pedagog: Pracuje s literárními příběhy, ve kterých postavy řeší časový nebo historický problém).
Kulturní	Dítě citlivě vnímá okolní svět, umění, přírodu i lidské výtvory z minulosti i současnosti. Rozvíjí svou představivost, tvořivost a fantazii při vlastní umělecké a vyjadřovací činnosti (výtvarné, hudební,	Estetické vnímání a prožitek: Vnímá a popsáním vyjádří své pocity z hudby, obrazů, staveb nebo přírodních krás z různých časových období. Vlastní tvořivé vyjádření: Aktivně využívá různé	Prožitek umění z různých historických epoch (Pedagog: Zprostředkovává dětem setkání s kvalitním uměním z různých časových období a podněcuje jejich estetický prožitek). Vyzkoušení historických výtvarných a řemeslných technik (Pedagog: Vytváří příležitosti pro vlastní tvořivost dětí s využitím

	dramatické i pohybové). Vnímá pestrost a rozmanitost lidské kultury a tradic v čase, poznává hodnotu kulturního dědictví (památky, pověsti, zvyky, umělecká díla) a přistupuje k nim s úctou a ohleduplností.	výtvarné, hudební, pohybové či dramatické prostředky k vyjádření představy o čase, historii či budoucnosti. Poznání tradic a kulturního dědictví: Pojmenuje základní lidové zvyky a svátky spojené s koloběhem roku. Respekt ke kulturní rozmanitosti: Uvědomuje si, že lidé v různých dobách a na různých místech tvořili a žili jinak, a projevuje zvídavost. Péče o kulturu a estetiku prostředí: Chová se ohleduplně k uměleckým předmětům, knížkám, památkám i výtvorům svých vrstevníků a podílí se na estetické úpravě prostředí třídy.	tradičních i neobvyklých materiálů a postupů z minulosti). Oživování lidových tradic, pranostik a slovesného dědictví (Pedagog: Přibližuje dětem koloběh roku skrze pohádky, pověsti, říkadla, písničky a zvyky našich předků). Vnímání architektury a estetiky v čase (Pedagog: Vede děti k pozorování estetických detailů ve svém okolí, na stavbách a předmětech denní potřeby v proměnách času).
Digitální	Dítě si postupně uvědomuje, že digitální technologie jsou součástí našeho světa. Chápe je jako užitečné pomocníky pro objevování, tvorbu a komunikaci. Získává základní zkušenosti s ovládáním jednoduchých	Rozpoznání vývoje technologií v čase: Pojmenuje a porovná základní komunikativní a digitální prostředky z minulosti a dneška. Využití technologií k zachycení času: Dokáže za asistence dospělého použít fotoaparát nebo tablet k zachycení	Technologie jako „časový záznamník“ a badatelský nástroj (Pedagog: Zapojuje digitální zařízení primárně jako prostředek k dokumentaci dějů probíhajících v čase a k badatelské činnosti). Zkoumání vývoje médií a přístrojů z minulosti do dneška (Pedagog: Připravuje koutky s reálnými historickými přístroji i moderními alternativami).

	digitálních pomůcek, využívá je k zaznamenávání změn v čase (fotografie, video, zvuk) a učí se základním pravidlům bezpečného zacházení s technologiemi a ochrany vlastního zdraví i soukromí.	okamžiku nebo průběhu změny. Smysluplná práce s digitální informací: Rozumí tomu, že na obrazovce vidí záznam reality z minulosti a dokáže z něj vyčíst jednoduché informace. Rozlišení reality a virtuálního světa: Chápe rozdíl mezi reálným světem a tím, co vidí v pohádce nebo v digitálním prostředí. Bezpečnost a hygiena: Zná základní pravidla pro používání digitálních zařízení.	Digitální vyprávění příběhů (Pedagog: Pomáhá dětem vytvářet vlastní audiovizuální stopy a „kroniky“ s využitím jednoduchých aplikací či diktafonu). Pravidla digitální hygieny a rovnováhy v čase (Pedagog: S dětmi diskusně vytváří a dodržuje pravidla pro čas strávený u technologií).

„ Cesta k sobě a druhým “

<u>Charakteristika IB/hlavní smysl a účel:</u>

Tento integrovaný blok je zaměřen na rozvoj socio-emocionálních dovedností, sebepoznání a budování zdravých vztahů v kolektivu.

Hlavní cíle:

- **Uvědomění si vlastní identity: Pomoci dítěti poznat svou jedinečnost, své tělo, pocity, potřeby.**
- **Rozvoj emoční inteligance: Učit děti pojmenovávat emoce, pracovat s nimi a rozvíjet empatii vůči druhým.**
- **Budování prosociálního chování: Posilovat schopnost spolupracovat, respektovat pravidla soužití a řešit konflikty dohodou.**

- **Posilování sounáležitosti: Vytvářet pocit bezpečí ve skupině a vědomí, že každý má v kolektivu své místo.**

Gramotnosti - cíle	CÍL ROZVOJE	DÍLČÍ CÍLE	ZPŮSOB NAPLŇOVÁNÍ
ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST	Rozvíjet u dětí zájem o psanou kulturu a knihy, schopnost porozumět vyslechnutému textu, reflektovat pocity a chování postav a aktivně používat vyjadřování vlastních prožitků, potřeb a vztahů k druhým.	Porozumění textu a práce s myšlenkou: Sledovat děj příběhu, udržet pozornost a dokázat odpovědět na otázky týkající se obsahu i ponaučení. Empatie a sebereflexe skrze text: Vžít se do role postavy, pojmenovat její pocity a porovnat je s vlastními zkušenostmi. Předvídání a domýšlení děje: Odhadovat na základě ilustrací nebo rozečteného příběhu, jak děj bude pokračovat nebo jak by mohl dopadnout. Fonetické vnímání a slovní zásoba: Rozvíjet sluchovou analýzu a syntézu (rýmování, počáteční hlásky jmen) a rozšiřovat slovní zásobu v oblasti emocí a vztahů. Práce s vizuálním symbolem a knihou: Správně zacházet s knihou (listování, orientace nahoře/dole/vlevo/vpravo) a rozumět významu piktogramů a symbolů (např. pravidla třídy).	„Příběh o Neotesánkovi / Ošklivém káčátku“ *(Práce s příběhem a empatie.*Společné čtení pohádky či příběhu s tematikou odlišnosti, přijetí nebo kamarádství. „Kniha o mně a mých kamarádech“ *(Tvorba autorské knihy)*.Tvorba třídní nebo osobní knihy, kde každé dítě má svou stránku. „Rýmovaná jména a hláskový detektiv“ *(Fonematické vnímání)*.Hry se jmény dětí a slovy spojenými s emocemi a lidským tělem. „Karty emocí a obrázkové čtení“ *(Práce se symboly a piktogramy)*. Čtení z obrázkových karet nebo piktogramových příběhů (dítě nahrazuje obrázek ve větě slovem).
MATEMATICKÁ GRAMOTNOST	Rozvíjet u dětí schopnost vnímat matematické souvislosti v běžném životě (vztahy k sobě a	Orientace v prostoru a rovině: Určit polohu vlastního těla a předmětů vzhledem k sobě i k druhým	*„Kolik nás je a co máme rádi?“ (Třídění a základy statistiky).* *„Jsme každý jiný, ale patříme k sobě“*

	druhým), využívat logické uvažování, třídění, porovnávání a prostorovou orientaci k objevování vlastní identity a fungování ve skupině.	(vpravo, vlevo, vpředu, vzadu, vedle). Porovnávání a měření: Porovnávat fyzické vlastnosti lidí i předmětů (výška, délka chodidla, hmotnost, počet čat) a používat pojmy jako *více/méně/stejně*, *vyšší/nižší*, *delší/kratší*. Třídění a klasifikace: Skupit prvky (děti/předměty) podle jednoho či více kritérií (barva očí, oblečení, záliby, pocity). Práce s daty a grafy: Jednoduše zaznamenávat a interpretovat údaje o třídě (např. pomocí piktogramů či kamínků). Geometrické tvary a vzory: Poznávat základní tvary v prostředí kolem nás.	*(Měření a porovnávání): Děti si navzájem měří výšku nebo velikost stopy/dlaně pomocí nestandardních jednotek (kostky, provázky, sponky). Měření postavy provázkem – porovnání, čí provázkem.* *„Najdi svého kamaráda“ (Prostorová orientace a geometrie): Pohybové a orientační hry ve dvojicích.* *„Řetěz přátelství“ (Rytmus, posloupnost a vzory): Navlékání korálků, stříhání papírových článků řetězu nebo stavění z kostek ve dvojicích podle určeného pravidla.*

Vzdělávací oblast, očekávané výsledky a způsob naplňování

Oblast RVP PV	Očekávané výsledky - OVU	Způsob naplňování
Dítě a jeho tělo	Zvládá sebeobsluhu, koordinuje pohyby a vnímá hranice svého těla.	Smyslové hry (poznávání kamaráda hmatem), pohybové hry s dotykem (honička ve dvojicích), cvičení ve dvojicích, sebeobsluha v šatně (vzájemná pomoc s knoflíky).
Dítě a jeho psychika	Pojmenuje své pocity, uvědomí si svou identitu a ovládá své emoce.	Práce s emocemi (karty s obličeji), ranní kruh „jak se cítím“, kresba autoportrétu „To jsem já“, vyprávění nad knihou o emocích, relaxační techniky (dechová cvičení).

Oblast RVP PV	Očekávané výsledky - OVU	Způsob naplňování
Dítě, ten druhý a společnost	Navazuje vztahy, spolupracuje, respektuje odlišnosti a řeší konflikty. Dodržuje dohodnutá pravidla, chápe význam společenství a pomáhá druhým.	Společná tvorba pravidel třídy, hry na důvěru (vedení nevidomého), dramatizace pohádek o přátelství, sociometrické hry (na koho se dnes těším). Skupinové projekty (stavba společného hradu z kostek), oslava narozenin v kolektivu, návštěv místní knihovny či komunitního centra, nácvik zdvořilostních návyků.
Dítě a svět	Vnímá své místo v okolním světě a chápe vliv svého chování na okolí.	Hry v přírodě (hledání pokladu ve skupině), pozorování proměn okolí školy, péče o koutek živé přírody (společná zodpovědnost), úklid zahrady (společná práce pro dobrou věc).

Klíčové kompetence, OVU, vzdělávací strategie

Klíčové kompetence	Popis kompetence	Očekávané výsledky učení - OVU	Vzdělávací strategie
K učení	Dítě pozoruje, zkoumá a objevuje samo sebe i svět lidí kolem sebe. Poznatky o emocích, chování a vztazích získává na základě vlastní prožité zkušenosti, reflexe a interakce s druhými. Všímá si odlišností mezi lidmi, dokáže porovnávat své reakce s reakcemi kamarádů a získané zkušenosti uplatňuje v běžných situacích. Nebojí se chybovat, přijímá zpětnou vazbu a má chuť poznávat nové	Pozorování a sebereflexe: Pozoruje a dokáže pojmenovat prožité emoce, potřeby a fyzické projevy svého těla i reakce druhých dětí. Uplatnění zkušenosti v praxi: Využívá dříve získané zkušenosti při navazování vztahů, řešení nedorozumění a dodržování společných pravidel. Propojování poznatků: Porovnává vlastnosti, dovednosti a zájmy (své a ostatních) a uvědomuje si, v čem se od sebe lidé liší a v čem jsou si podobní. Práce s chybou a zpětná vazba: Rozumí tomu, že chyba je přirozená součást učení a poznávání; dokáže přijmout povzbuzení i rady od učitele či vrstevníků.	Prožitkové a zážitkové učení (Pedagog: Staví situace tak, aby si děti vše vyzkoušely na vlastní kůži, nikoli jen teoreticky). Kladení otevřených otázek a zrcadlení (Pedagog: Nepředkládá dospělá hotová řešení, ale vede děti k tomu, aby na věci přicházely samy skrze pozorování). Práce s chybou jako s příležitostí k růstu (Pedagog: Vytváří bezpečné prostředí, kde chyba není

	věci o sobě i o své roli ve skupině.	Soustředěná pozornost: Udrží pozornost při činnostech zaměřených na sebepoznání a týmovou spolupráci a dokáže reflektovat, co se mu při společné práci dařilo.	trestána, ale zkoumána). Komunitní kruh a řízená reflexe (Pedagog: Pravidelně zařazuje vyhodnocení společných činností).
Komunikační	Dítě zvládá řečové dovednosti odpovídající jeho věku a individuálním možnostem. Využívá mluvenou i nemluvenou řeč k vyjadřování svých myšlenek, pocitů, potřeb i zážitků a k navazování kontaktů s dětmi i dospělými. Aktivně naslouchá druhým, zapojuje se do rozhovoru a chápe, že komunikace má svá pravidla. Rozvíjí vyjadřovací schopnosti skrze neverbální projevy (gesta, mimiku, pohyb) i rozšiřování slovní zásoby.	Slovní vyjádření emocí a potřeb: Dokáže pojmenovat svoje pocity a jasně formulovat své přání. Aktivní naslouchání a dialog: Sleduje mluvčího, neskáče mu do řeči, reaguje na otázky a dokáže udržet rozhovor na dané téma. Respektování pravidel komunikace: Dodržuje základní pravidla ve skupině. Využití neverbální komunikace: Využívá mimiku, gesta a postoj těla k vyjádření nálady. Řešení konfliktů slovem: Místo fyzické agrese či pláče volí k řešení nedorozumění slovní domluvu nebo požádá o pomoc učitele.	Ranní a komunitní kruh s komunikačním kolem (Pedagog: Nastavuje bezpečné prostředí pro sdílení bez hodnocení a kritiky). Vzor (modelování) nenásilné a respektující komunikace (Pedagogl: Sám komunikuje vědomě, pojmenovává vlastní pocity a používá tzv. „Já-výroky“). Dramatické a rolové hry s maňáskem či kartami (Pedagog: Používá divadlo, maňásky nebo obrázkové karty jako prvek pro děti, které se stydí mluvit samy za sebe). Hry na rozvoj neverbální komunikace a tichého naslouchání (Pedagog: Zařazuje aktivity, které rozvíjejí vnímavost k mluvčímu bez použití slov).

Osobnostní a sociální	Dítě si uvědomuje svou vlastní identitu, postupně získává osobní samostatnost a sebevědomí. Rozpoznává svoje pocity, učí se je usměrňovat. Uvědomuje si, že je součástí společenství dětí i dospělých, chápe význam společných pravidel a podílí se na jejich vytváření. Projevuje empatie k druhým, vnímá jejich potřeby a odlišnosti, dokáže poskytnout i přijmout pomoc a spolupracovat ve skupině.	Sebepojetí a samostatnost: Pojmenuje svoje přednosti, zájmy i věci, které mu ještě nejdou. Zvládání a regulace emocí: Rozpozná své aktuální rozpoložení (radost, vztek, strach, smutek). Empatické chování a respekt: Všímá si nálady a potřeb kamaráda, dokáže ho potěšit, pomoci mu nebo mu nabídnout spolupráci; respektuje odlišnosti druhých (vzhled, dovednosti, rodinné zázemí). Přijetí a dodržování pravidel: Spoluvytváří a respektuje dohodnutá pravidla třídní komunity. Kooperace v týmu: Zapojuje se do společných her a činností, dokáže se podělit o hračku, počkat, až na něj přijde řada, a domluvit se na společném postupu.	Tvorba a upevňování společných pravidel třídy (Pedagog: Nevytváří pravidla jednostranně jako příkazy, ale dojednává je s dětmi na základě jejich vlastní zkušenosti). Vytváření příležitostí pro kooperativní učení a hry (Pedagog: Záměrně strukturuje činnosti tak, aby vyžadovaly vzájemnou spolupráci a dohody dětí, nikoli soupeření). Podpora seberegulace a práce se silnými emocemi (Pedagog: Nabízí konkrétní nástroje pro zvládání náročných emočně vypjatých situací. Oceňování rozmanitosti a budování sounáležitosti (Pedagog: Aktivně poukazuje na to, že každý v kolektivu je v něčem jedinečný a pro skupinu přínosný).
K občanství a udržitelnosti	Dítě si postupně uvědomuje, že je součástí různých společenství (rodina, třída, školka, obec) a že má v nich svá práva i povinnosti. Vnímá hodnotu lidské	Vnímání sounáležitosti ke komunitě: Uvědomuje si svou roli ve třídě a rodině. Respekt k právům a odlišnostem: Vnímá, že všichni lidé mají stejná základní práva, ale mohou se lišit	Budování komunitního vědomí a spolutvorba prosociálního prostředí (Pedagog: Zapojuje děti do rozhodování o chodu

	práce, vzájemné pomoci a mezigenerační sounáležitosti. Projevuje ohleduplnost, respekt k pravidlům i k odlišnostem mezi lidmi a rozvíjí si základní návyky udržitelného chování (péče o věci, neplýtvání, vztah k přírodě).	vzhledem, schopnostmi, kulturou či potřebami. Odpovědnost za prostředí a věci: Šetrně zachází s hračkami, pomůckami i jídlem; zapojuje se do péče o čistotu a estetiku třídy i školní zahrady. Projevování spolupatřičnosti a pomoci: Aktivně nabízí pomoc kamarádům či dospělým. Chápání důsledků jednání: Rozumí tomu, že neohleduplné chování škodí celému kolektivu i prostředí, ve kterém všichni žijí.	třídy a péči o společný prostor). Udržitelné návyky a neplýtvání v běžném dni Pedagog: Vede děti k šetrnosti a uvědomělému využívání zdrojů). Propojování generací a otvírání MŠ okolnímu světu (Pedagog: Vytváří příležitosti pro setkávání s lidmi z vnějšího světa a rozvoj mezigenerační empatie). Modelování inkluzivního a respektujícího přístupu (Pedagog: Aktivně přechází předsudkům a ukazuje hodnotu rozmanitosti).
K podnikavosti a pracovní	Dítě projevuje iniciativu, nápaditost a tvořivost při hře i řízených činnostech. Získává elementární pracovní dovednosti, učí se zacházet s různými materiály a nástroji a dbá na bezpečnost i pořádek. Dokáže si naplánovat jednoduchou činnost, zvolit vhodný postup, spolupracovat s ostatními na	Přicházení s nápady a iniciativou: Nabízí vlastní nápady při hře či tvoření a pouští se do nových činností. Plánování a dokončení úkolu: Dokáže si promyslet jednoduchý postup činnosti, zvolit potřebný materiál a dokončit činnost. Pracovní zručnost a bezpečnost: Správně a bezpečně zachází se základními pomůckami a nástroji (nůžky, lepidlo, štětce, stavebnice) a udržuje pořádek na svém pracovním místě. Týmová práce na společném projektu: Spolupracuje s	Podpora dětské iniciativy a prostoru pro vlastní realizaci (Pedagog: Nepředkládá dětem pouze hotové šablony a přesné návody, ale dává jim důvěru a volnost při realizaci jejich nápadů). Společné třídní projekty a tvorba darů pro druhé (Pedagog Směřuje pracovní a tvořivé úsilí dětí k tomu, aby z něj mělo užitek nebo

	dosažení společného cíle a překonávat případné překážky. Má radost z vytvořeného díla, projevuje zájem o lidskou práci a uvědomuje si hodnotu vlastního úsilí i pomoci druhým.	ostatními dětmi, dokáže si rozdělit role a podělit se o materiál. Samostatnost v sebeobsluze: Zvládá základní sebeobslužné i úklidové činnosti (oblékání, úklid hraček, chystání stolování) a pomáhá s nimi druhým.	radost celé společenství). Rozvoj samostatnosti a sebeobslužných návyků (Pedagog: Vytváří z běžných denních činností přirozený prostor pro rozvoj pracovních dovedností). Oceňování úsilí a zvládání překážek (Pedagog: Nehodnotí pouze estetický výsledek práce, ale oceňuje snahu, vytrvalost a schopnost překonat problém).
K řešení problémů	Dítě si všímá problémových situací ve svém okolí a má chuť je řešit. Při hledání řešení využívá vlastní zkušenosti, fantazii, pokus a chybu. Nebojí se chybovat, vnímá překážku jako výzvu a v případě potřeby si dokáže říct o pomoc.	Rozpoznání problému: Všímá si nedorozumění, konfliktů nebo překážek při hře a dokáže problém pojmenovat. Hledání variant řešení: Hledá a navrhuje různé způsoby, jak situaci vyřešit (střídání, rozdělení úlohy, kompromis, hledání náhradního řešení). Předvídání důsledků: Uvědomuje si dopad svých rozhodnutí na druhé i na výsledek činnosti. Práce s chybou a vytrvalost: Nenechá se odradit prvním nezdarem, zkouší jiný postup a vnímá chybu jako přirozený krok k cíli. Požádání o pomoc: Pozná, kdy je situace nad jeho síly, a dokáže vhodným způsobem požádat o	Učitel jako průvodce (Mediátor), ne soudce (Pedagog: Nevstupuje do dětských konfliktů s hotovým verdiktem (*„Odevzdej to autíčko Petrovi“*), ale provází děti procesem hledání vlastního řešení). Nácvik „Kroků řešení problému“ (Pedagog: Nabízí dětem srozumitelnou strukturu, jak postupovat, když narazí na náročnou situaci): Strategie: Využívání vizuálních karet se stop-grafikou: 1. *Zastav se a zklidni se.* 2. *Pojmenuj problém.*

		pomoc kamaráda nebo dospělého.	3. *Vymysli alespoň 2 řešení.* 4. *Vyber to nejlepší a vyzkoušej ho.* Modelování problémových situací skrze divadlo a maňásky (Pedagog: Záměrně přehrává modelové situace z běžného života třídy v komunitním kruhu). Konstruktivní práce s chybou v bezpečné atmosféře (Pedagog: Vytváří prostředí, kde je chyba oslavována jako příležitost k naučení se něčeho nového).
Kulturní	Dítě vnímá a oceňuje krásu, rozmanitost a umění ve svém okolí i v běžném životě. Využívá různé umělecké prostředky (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) k vyjádření vlastních pocitů, prožitků, nálad a představ. Objevuje místní tradice, zvyky a příběhy, získává povědomí o existenci různých kultur a odlišných způsobů života.	Umělecké sebevyjádření emocí a identity: Využívá hudbu, kresbu, malbu, modelování nebo pohyb k vyjádření toho, jak se cítí, co má rádo a jak vnímá sama sebe i svoje kamarády. Estetické vnímání a hodnocení: Všímá si krásy a detailů v umění, přírodě i výtvorech ostatních dětí; dokáže citlivě a bez posuzování vyjádřit, co se mu na díle druhého líbí. Respekt k odlišným kulturám a tradicím: Rozumí tomu, že lidé mohou mít různé zvyky, svátky, pohádky, písničky či způsoby žití. Prožívání společných rituálů: Aktivně se účastní třídních i celoškolkových slavností, rituálů a tradic (vítání ročních období,	Umělecká tvorba jako prostředek sebepoznání a komunikace (Pedagog: Nabízí rozmanité materiály a výtvarné či hudební techniky, které směřují k k autentickému prožitku a sebevyjádření).

		narozeninové rituály, svátky) a vnímá jejich význam pro utváření společenství. Kulturní chování a etiketa: Osvojuje si základní návyky kulturního chování při návštěvě divadla, výstavy nebo koncertu a rozumí roli diváka i aktéra.	Objevování rozmanitosti skrze pohádky, příběhy a hudbu (Pedagog: Zařazuje do programu prvky z různých kultur a prostředí, které dětem přibližují rozmanitost lidského světa). Budování třídních rituálů a oslava společenství (Pedagog: Vytváří smysluplné rituály, které posilují pocit sounáležitosti a kulturní kontinuitu v MŠ). Prožitkové návštěvy kulturních akcí a dramatizace (Pedagog: Zprostředkovává dětem reálné kulturní zážitky a učí je roli vnímavého diváka i tvůrce).

Digitální	Dítě si vytváří prvotní představu o světě digitálních technologií. Učí se využívat dostupné digitální přístroje (tablet, fotoaparát, diktafon, mikrofon, digitální hračky) k vyjadřování vlastních myšlenek, tvořivosti, poznávání a komunikaci s ostatními. Získává povědomí o tom, že digitální svět má svá pravidla, hranice a rizika. Postupně si buduje zdravé návyky v používání technologií.	Využití médií k vyjádření sebe sama: Zvládá s dopomocí či samostatně použít jednoduché digitální zařízení k zachycení svých emocí, činností, tvořivých prací nebo kamarádů. Rozlišení reality a fikce: Rozumí tomu, že to, co vidí na displeji/obrazovce, není vždy reálný svět. Respekt k soukromí a hranicím druhých: Uvědomuje si, že před vyfocením nebo nahráním kamaráda je potřeba se ho nejprve zeptat a respektovat jeho nesouhlas. Spolupráce u digitálních zařízení: Dokáže pracovat s digitální pomůckou (např. mikroskop, audio-nahrávač, programovatelná hračka) ve dvojici či malé skupině a střídat se v rolích. Dodržování pravidel a zdravých hranic: Přijímá časové hranice stanovené pro práci s digitálními přístroji v MŠ a chápe, že technologie nenahrazují reálnou hru a živý kontakt s kamarády.	Technologie jako tvořivý nástroj pro sebepoznání (Pedagog: Používá digitální přístroje výhradně pro aktivní tvorbu dětí a reflexi jejich prožitků). Nastavování digitální hygieny a bezpečnostních pravidel (Pedagog: Společně s dětmi definuje jasná pravidla pro používání technologií ve třídě). Kooperativní práce s digitálními pomůckami (Pedagog: Záměrně nedává přístroj každému dítěti zvlášť, ale koncipuje aktivity pro dvojice či malé týmy). Využití technologií pro propojování a komunikaci na dálku (Pedagog: Ukazuje dětem, že technologie mohou pomáhat udržovat vztahy s lidmi, kteří jsou daleko).

„ Cesta za velkými objevy “

Charakteristika IB/hlavní smysl a účel:

Tento integrovaný blok nabízí skvělou příležitost k propojení všech čtyř vzdělávacích oblastí skrze přirozenou dětskou zvídavost. Hlavním smyslem tohoto bloku není předávání encyklopedických znalostí, ale rozvoj badatelského přístupu a odvahy zkoušet nepoznané.

Záměrem bloku je rozvoj kritického myšlení, představivosti a zájmu o technické a přírodní zákonitosti. Děti se v roli „malých objevitelů“ učí chápat, že svět kolem nich má svá pravidla, která lze zkoumat a využívat pro usnadnění života.

Hlavní cíle:

- **Probudit v dítěti vnitřní motivaci k poznávání světa skrze vlastní prožitek, experiment.**
- **Objevování souvislostí , které vedou k posílení jeho sebedůvěry, kritického myšlení a úcty k výsledkům lidské činnosti i přírodním zákonitostem.**

Gramotnosti - cíle	CÍL ROZVOJE	DÍLČÍ CÍLE	ZPŮSOB NAPLŇOVÁNÍ
ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST	Rozvíjet u dětí pozitivní vztah ke knihám, posilovat schopnost porozumět obsahu textu či vizuálního sdělení a povzbuzovat je k vlastnímu vyjadřování, formulování myšlenek a badatelských otázek.	Porozumění textu a práce s informacemi: Dokázat naslouchat čtenému textu, zachytit hlavní myšlenku, klást otázky k obsahu. Fonematické uvědomění a práce s jazykem: Vnímat zvukovou strukturu slova (slabiky, hlásky), rozvíjet slovní zásobu a rýmování. Vizuální a funkcionální gramotnost (Obrázková čtení a symboly): Orientovat se ve vizuálních symbolech, piktogramech, schématech a mapách; chápat, že symbol představuje význam. Vlastní produkce textu a grafomotorika: Chápat význam psaného písma jako prostředku ke komunikaci a uchování myšlenek; zkoušet nápodobu psaní.	Pátrání v encyklopediích: Práce s dětskými naučnými knihami. Příběhy velkých vynálezců: Poslech příběhů přizpůsobených věku dětí. Čtení s předvídáním: Učitelka čte příběh a v klíčovém momentu zastaví. Slovní zásoba objevitele: Sestavení „Slovníku nových pojmů“ (např. *mikroskop, vesmír, hypotéza, záhada*). Děti vytleskávají slabiky těchto složitějších slov a určují jejich délku. První hláska v laboratoři: Hledání předmětů a pomůcek na stanovenou počáteční hlásku. Čtení obrázkových návodů (Recept na pokus): Děti provádějí jednoduchý pokus krok za krokem podle nakresleného schématu. Práce s mapou a plánem: „Čtení“ v jednoduché mapě. Bezpečnostní piktogramy: Poznávaní a tvorba značek pro vědeckou laboratoř. Tiskárna: Děti otiskují razítka písmen, sestavují své jméno nebo název svého vynálezu.
MATEMATICKÁ GRAMOTNOST	Vytvořit u dětí zájem o objevování	Třídění, porovnávání a řazení: Rozvíjet schopnost porovnávat	**Třídění vědeckých vzorků:** Děti třídí „kamínky z Měsíce“ nebo „zkameněliny“ podle barvy,

	matematickýc h souvislostí a rozvíjet jejich logické myšlení, prostorovou orientaci a schopnost řešit jednoduché praktické problémy prostřednictv ím badatelských činností.	objekty podle určitých vlastností (velikost, váha, tvar, materiál) a řadit je podle posloupnosti. **Geometrie a prostorová představivost:** Orientovat se v prostoru a rovině, poznávat základní rovinné i prostorové tvary a konstruovat z nich. **Číslo, počet a předmatematické představy:** Chápat vnímání množství, porozumět vztahu mezi počtem a symbolem v rozsahu odpovídajícím možnostem dítěte (obvykle 0–6, případně 10). **Měření a časové představy:** Získat zkušenost s nestandardními i standardními jednotkami měření a orientovat se v základních časových pojmech.	velikosti, tvaru nebo struktury. **Laboratoř vah:** Porovnávání hmotnosti přírodnin a předmětů na jednoduchých miskových vahách. **Časová osa objevů:** Řazení kartiček podle posloupnosti. **Mapa k pokladu / Navigace vozítka:** Orientace v mřížce (krokování, zadávání směrů - základy algoritmizace). **Konstrukce vynálezů:** Stavění raket, věží a mostů z 3D geotvarů **Objevování tvarů v přírodě a technice:** Hledání kruhů, čtverců a trojúhelníků na „expedici“ po třídě nebo zahradě. **Odpočet před startem:** Nácvik pozpátku počítané řady při „startu rakety“. **Dávkování do pokusů:** Odměřování přesného počtu kapek, lžiček soli do pokusných zkumavek podle vzoru nebo číslicové karty. **Nestandardní měření:** Měření délky „vesmírné dráhy“ nebo „stopy dinosaura“ pomocí vlastních stop, špejlí nebo sponek. **Přesýpací hodiny a stopky:** Sledování času při pokusech **Kalendář objevitele:** Záznam denního počasí nebo růstu rostliny do tabulky podle dnů v týdnu.

Vzdělávací oblast, očekávané výsledky a způsob naplňování

Oblast RVP PV	Očekávané výsledky - OVU	Způsob naplňování
Dítě a jeho tělo	Zvládá koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku a umí zacházet s drobnými pomůckami.	Laboratoř: Manipulace s pipetami, lupami a pinzetami. Konstrukce „vynálezů“ z odpadových materiálů (šroubování, lepení, stříhání).
Dítě a jeho psychika	Řeší myšlenkové problémy, hledá různé varianty řešení a vyjadřuje svou představivost.	Pokusy a omyly: Experimenty s potápěním a plaváním předmětů (hypotéza vs.realita). Hádanky o vesmíru a přírodních úkazech.
Dítě, ten druhý a společnost	Spolupracuje při společných činnostech, domlouvá se a rozděluje si role. Orientuje se v technickém prostředí, zná významné objevy, které lidem pomáhají.	Expedice: Týmová hra na „archeology“ nebo „astronauty“. Společná stavba raketoplánu z velkých kartonových krabic. Muzeum pokroků: Povídání o kole, knihtisku nebo elektřině. Návštěva místní knihovny nebo technické dílny.
Dítě a svět	Vnímá svět jako pestrý a proměnlivý, chápe vztahy v přírodě a vliv člověka.	Mladý přírodovědec: Pozorování mikrosvěta (hmyz, listy) pod mikroskopem. Sledování změn skupenství vody (led.pára).

Klíčové kompetence, OVU, vzdělávací strategie

Klíčové kompetence	Popis kompetence	Očekávané výsledky učení - OVU	Vzdělávací strategie
K učení	Dítě sleduje, zkoumá a pozoruje svět kolem sebe. Získává elementární poznatky o přírodě, technice a světě skrze vlastní zkušenost a prožitek. Učí se klást otázky, hledat na ně odpovědi, plánovat jednoduché pokusy a uplatňovat získané zkušenosti v praktických	Soustředěně pozoruje předměty, jevy a děje v okolí (pomocí smyslů i badatelských pomůcek – lupy, mikroskopu, vah). Samostatně formuluje otázky typu: *„Co se stane, když...?“*, *„Proč to funguje takhle?“*.	Kladení otázek místo dávání odpovědí (*Pedagogl:* Neříká dětem hotová fakta, ale podněcuje je k přemýšlení. Používá otevřené otázky. Prožitkové a badatelské učení: (*Pedagog:* Připravuje podnětné prostředí (badatelské koutky, vědeckou laboratoř) s reálnými pomůckami (lupy, pipety, váhy, vzorky přírodnin). Vizualizace a reflexe procesu učení (*Pedagogl:* Zapojuje

	situacích. Chybu nevnímá jako selhání, ale jako přirozenou součást objevování a učení.	Třídí, porovnává a spojuje nové poznatky se svými zkušenostmi. Aktivně se zapojuje do pokusů a dovede slovně nebo kresbou vyjádřit, k čemu dospělo. Dokončí započatou badatelskou činnost. Chápe jednoduché instrukce a postupuje podle schématu či návodu.	Badatelské deníky – vede děti k tomu, aby si své hypotézy a výsledky kreslily nebo diktovaly učiteli) Práce s chybou jako s příležitostí: (*Pedagog:* Vytváří bezpečné prostředí, kde chyba je výzvou k pátrání) Propojování poznatků s reálným životem: (*Pedagog:* Ukazuje využití objevů v běžném dni.
Komunikační	Dítě rozvíjí mluvený projev, slovní zásobu a schopnost vyjadřovat své myšlenky, dohady z pozorování. Učí se aktivně naslouchat druhým, klást otázky a porozumět neverbálním i vizuálním symbolům (grafy, schémata, piktogramy). Zjišťuje, že mluvené i psané slovo a obrázky jsou nástrojem k předávání informací, sdílení objevů.	Slovně popisuje to, co právě pozoruje, dělá nebo co se stalo během pokusu. Aktivně se ptá na věci, kterým nerozumí, a formuluje své vlastní myšlenky a hypotézy. Pochopí a dodržuje základní pravidla konverzace – neskáče druhým do řeči, naslouchá názorům kamarádů při týmovém bádání. Rozšiřuje si odbornější slovní zásobu o nová slova spojená s objevováním (např. *laboratoř, lupa, roztok, vesmír, hypotéza, vynález*).	Využívání metody „Diktování učiteli“: (*Pedagog:* Zapisuje doslova myšlenky, zjištění nebo popisy dětí do jejich Badatelských deníků) Vědecké konference a komunitní kruhy - prezentace a sdílení: (*Pedagog:* Pravidelně zařazuje hodnotící kruhy (*„Vědecká konference“*), kde mají děti prostor vystoupit před ostatními a popsat svůj objev nebo uplatnit svůj názor). Podpora odborné i tvořivé slovní zásoby: (*Pedagog:* přiměřeně věku vysvětluje vědecké pojmy na konkrétních příkladech). Práce s vizuální komunikací a piktogramy: (*Pedagog:* Připravuje pro děti karty a schémata - obrázkové recepty na pokusy. Vede děti k tomu, aby podle těchto značek samy vysvětlily postup ostatním.

		Interpretuje vizuální symboly a schéma – dokáže „přečíst“ a převést do řeči obrázkový postup pokusu nebo značky v mapě. Prezentuje své výsledky – dokáže ostatním (dětem i učitelce) nad svým badatelským deníkem vyprávět, k čemu dospělo.	Otevřené otázky podporující diskuzi.
Osobnostní a sociální	Dítě rozvíjí vědomí vlastní hodnoty, sebedůvěru a schopnost seberegulace. Učí se spolupracovat v týmu badatelů, respektovat dohodnutá pravidla, rozdělovat si role a vzájemně si pomáhat. Při nezdaru (kdy se pokus nepovede) posiluje psychickou odolnost, vytrvalost a empatii k ostatním objevitelům.	Spolupracuje v malé skupině – dokáže se domluvit s kamarádem na rozdělení úkolů při pokusu či stavbě. Přijímá nezdar jako příležitost – nenechá se odradit prvním neúspěšným pokusem, zkouší věc znovu nebo jinak. Vyjadřuje své pocity a potřeby spojené s bádáním (radost z objevu, nejistotu, zmatení) a vnímá pocity ostatních dětí. Požádá o pomoc kamaráda nebo učitele, pokud si s úkolem neví rady. Dodržuje pravidla bezpečnosti a ohleduplnosti v badatelském koutku i v přírodě.	Vytváření expedičních týmů - Kooperativní učení: (*Pedagog:* Zadává úkoly, které vyžadují součinnost více dětí. Pomáhá dětem s rozdělováním rolí). Práce s emocemi a zvládání neúspěchu: (*Pedagog:* Normalizuje situace, kdy se pokus nepodaří. Pomáhá dětem pojmenovávat emoce během bádání). Podpora samostatnosti a odpovědnosti: (*Pedagog:* Svěřuje dětem péči o badatelské prostředí a pomůcky. Dává dětem prostor pro vlastní rozhodování). Oceňování procesu, nikoliv jen výsledku: (*Pedagog:* Chválí snahu, vytrvalost, vzájemnou pomoc a nápaditost). Tvorba společných pravidel „Vědecké laboratoře“: (*Pedagog:* Společně s dětmi spoluvytváří pravidla bezpečného a respektujícího chování při pokusech).

		Uvědomuje si vlastní pokrok – raduje se z toho, co se samo naučilo, a dokáže ocenit i úspěch druhého.	
K občanství a udržitelnosti	Dítě vnímá svět v jeho rozmanitosti a vzájemných souvislostech. Učí se chápat, že lidské objevy a technologie mají sloužit ke zlepšování života. Vytváří si šetrný a ohleduplný vztah k životnímu prostředí, živým tvorům i zdrojům.	Chápe význam šetření zdroji při pokusech i v běžném dni. Projevuje šetrný a ohleduplný vztah k přírodě a živým tvorům – při zkoumání mikro-světa, dbá na to, aby živočichům neublížilo a vrátilo je do jejich přirozeného prostředí. Rozlišuje mezi přínosným a škodlivým jednáním člověka vůči životnímu prostředí. Aktivně se zapojuje do třídění a recyklace odpadu a objevuje možnosti jeho dalšího využití. Vnímá rozmanitost lidí a kultur – chápe, že velké objevy vznikaly po celém světě a lidé si při řešení problémů pomáhají bez ohledu na odlišnosti. Spolurozhoduje a přebírá odpovědnost za společný prostor třídy, badatelského koutku nebo školní zahrady.	Metoda „Šetrný vědec“ (Principy udržitelnosti v bádání): (*Pedagog:* Vede děti k tomu, aby při pokusech využívaly především přírodní, opakovaně použitelné nebo odpadové materiály. Učí děti předcházet plýtvání). Pravidlo „Ukaž, prozkoumej a vrať: (*Pedagog:* Při terénním výzkumu na zahradě nebo v lese stanovuje jasná etická pravidla pro kontakt s živou přírodou. Diskutuje s dětmi o tom, že člověk je součástí přírody, nikoli jejím pánem). Zkoumání příčin a následků: (*Pedagog:* Při vyprávění o vynálezech ukazuje obě strany mince. Otvírá témata obnovitelných zdrojů – pokusy s větrnou energií, slunečním teplem či vodním kolem). Komunitní rozhodování a tvorba pravidel: (*Pedagog:* Zapojuje děti do tvorby „Pravidel mladého objevitele“, kde si děti samy navrhují, jak chránit přírodu a šetřit věci ve třídě. Umožňuje dětem zažít hlasování a hledání kompromisu při výběru společných projektů). Využití upcyklace: (*Pedagog:* Zřizuje ve třídě koutek „Materiálové banky“ (ruličky, krabičky, plastová víčka), ze kterých děti konstruují různé modely).

K podnikavosti a pracovní	Dítě rozvíjí svou tvořivost, vlastní iniciativu a manuální zručnost. Učí se přeměňovat své nápady v konkrétní výstupy – konstruuje modely, navrhuje prototypy vynálezů, plánuje kroky bádání a samostatně i ve skupině je realizuje. Osvojuje si základní pracovní návyky, učí se zacházet s nejrůznějšími materiály a pomůckami a přebírá odpovědnost za dokončení započaté práce i pořádek ve svém pracovním/badatelském prostředí.	Přichází s vlastními nápady a řešeními a zkouší je zrealizovat. Bezpečně a správně zachází s nástroji a materiály. Plánuje a organizuje si jednoduchou činnost – dokáže si připravit materiál a postupovat podle rozvržených kroků. Projevuje vytrvalost a pracovní úsilí – snaží se překonat překážky a dokončit činnost. Dokáže prezentovat a „prodat“ svůj nápad nebo výtvor, vysvětlí, k čemu jeho vynález slouží a jak funguje. Udržuje pořádek na svém pracovišti.	Metoda „Vynálezecká dílna“: (*Pedagog:* Vytváří ve třídě otevřený prostor s pestrou nabídkou materiálů. Dává dětem volnost při konstruování vlastních modelů a vynálezů). Podpora plánování projektu: (*Pedagog:* Vede děti k tomu, aby si před započetím práce nápad nejdříve skicovaly nebo o něm popovídaly. Pomáhá dětem strukturovat čas a rozfázovat náročnější projekty do více dnů). Vytváření reálných příležitostí pro iniciativu: (*Pedagog:* Organizuje na závěr bloku akci, kde děti samy vystavují svoje modely, předvádějí vyzkoušené pokusy a vysvětlují své objevy). Budování pracovních návyků a bezpečnosti: (*Pedagog:* Nastavuje jasná pravidla pro bezpečné zacházení s nářadím. Důsledně vede děti k odpovědnosti za úklid pracovního místa). Zvládání překážek v procesu tvorby: (*Pedagog:* Když konstrukce nedrží nebo se rozpadá, pedagog nečinně nepřebírá práci za dítě. Místo toho pokládá navádějící otázky.
K řešení problémů	Dítě vnímá záhady, neznámé jevy a překážky jako přirozenou výzvu k bádání. Všímá si problémů ve svém okolí, klade si otázky a samostatně i ve spolupráci hledá jejich řešení. Učí se formulovat	Všímá si problémové situace a dokáže ji vlastními slovy pojmenovat. Navrhuje vlastní řešení a hypotézy – přichází s nápady, jak situaci vyřešit nebo jak pokus provést.	Vytváření Badatelské výzvy: (*Pedagog:* Neklade dětem hotové návody, ale staví před děti praktické výzvy. Využívá reálné i pohádkové motivace). Podpora tvorby hypotéz před samotným pokusem: (*Pedagog:* Dříve než děti provedou experiment, zastaví činnost a ptá

	domněnky (hypotézy), ověřovat je praktickým pokusem, postupovat metodou pokusu a omylu a nebojí se hledat alternativní cesty.	Ověřuje nápady v praxi – zkouší řešení realizovat. Využívá metodu pokusu a omylu – pokud první řešení selže, nevdává se a zkouší jinou variantu. Uplatňuje dřívější zkušenosti v nových situacích. Zapojuje do řešení logické myšlení a tvořivost, dokáže zdůvodnit, proč zvolilo daný postup.	se: *„Co myslíte, že se stane, když...? A proč si to myslíte?“*). Zpětná vazba orientovaná na proces řešení: (*Pedagog:* Pomáhá dětem reflektovat postup, ne jen výsledek. Kladení stimulujících a naváděcích otázek: (*Pedagog:* Místo přímé nápovědy či vyřešení problému za dítě používá otázky). Poskytování dostatku času a prostoru: (*Pedagog:* Dává dětem dostatečný časový prostor pro vlastní manipulaci, zkoušení a dohledávání řešení. Nezasahuje do procesu předčasně, pokud děti projevují snahu problém vyřešit samy)
Kulturní	Dítě vnímá krásu, rozmanitost a estetické hodnoty v přírodě, vědě, umění i technických výtvorech lidstva. Učí se tvořivě vyjadřovat své zážitky, představy a objevy prostřednictvím různých uměleckých druhů (výtvarných, hudebních, dramatických i pohybových). Seznamuje se s historickými vynálezy a získává respekt k výtvorům lidské práce, tradicím i odlišným kulturám napříč historií a světem.	Vnímá a oceňuje estetické prvky v přírodě a vědě. Tvořivě vyjadřuje své poznatky a pocity z objevování prostřednictvím výtvarných technik, hudby, rytmu, pohybu či dramatické hry. Projevuje zájem o kulturu a historii objevů – seznamuje se s tím, jak žili lidé dříve a jak vynálezy změnily náš život. Projevuje respekt k výtvorům druhých – dokáže ocenit nápad, stavbu nebo umělecký výtvor	Propojení vědy a umění: (*Pedagog:* Využívá estetiku v přírodovědných pokusech. Vede děti k pozorování estetických tvarů. Zážitková dramatizace historických objevů: (*Pedagog:* Vtahuje děti do dějin pomocí dramatizace. Využívá hudbu a pohyb k vyjádření přírodních a vědeckých jevů). Zřízení „Muzea velkých objevů“ ve třídě: (*Pedagog:* Společně s dětmi zakládá třídní muzeum nebo galerii. Učí děti správnému a kultivovanému chování v muzeu. Objevování rozmanitosti lidských kultur: (*Pedagog:* Seznamuje děti s příběhy vynálezců a objevitelů z různých koutů světa a období.

		kamaráda i historické památky. Uvědomuje si rozmanitost světa – chápe, že různé kultury přispěly k poznání lidstva. Aktivně se podílí na vytváření estetického prostředí ve třídě.	Ukazuje, jak různé kultury řešily stejné potřeby. Estetické ztvárnění badatelských výstupů: (*Pedagog:* Vede děti k tomu, aby si své Badatelské deníky nejen vedly obsahově, ale pečovaly i o jejich vizuální stránku).
Digitální	Dítě získává povědomí o fungování a významu digitálních technologií v běžném životě i vědě. Učí se využívat digitální pomůcky k objevování a tvořivému vyjadřování. Pod vedením pedagoga buduje bezpečné a vyvážené návyky při práci s digitálním světem.	Aktivně využívá digitální badatelské pomůcky – samostatně nebo s dopomocí ovládá dětský digitální mikroskop, fotí detaily objevů nebo nahrává zvuky přírody. Chápe rozdíl mezi reálným a digitálním světem. Zvládá jednoduché algoritmické řazení – dokáže naplánovat a zadat posloupnost kroků (např. pomocí šipek nebo tlačítek naprogramuje cestu robotické včelky/Bee-Bot k cíli na mapě). Orientuje se v jednoduchých piktogramech a symbolech na digitálních zařízeních. Dodržuje základní pravidla bezpečnosti	Digitální technologie jako „zvětšovací sklo“ (Sběr dat): (*Pedagog:* Zapojuje digitální mikroskopy s displejem nebo tablety s nástavci. Děti fotí struktury listů, ptačí pírka či kameny a detaily zkoumají na velké obrazovce. Využívá diktafon nebo audio-kolíčky k nahrávání zvuků při pokusech). Výuka algoritmizace bez obrazovek a s Bee-Boty: (*Pedagog:* Využívá čtvercovou síť a dětské programovatelné hračky (Bee-Bot, Blue-Bot, Ozobot). Dokumentace vlastního objevování: (*Pedagog:* Vede děti k tomu, aby se staly autory digitálního obsahu. Děti samy fotografují průběh svých pokusů nebo staveb z kostek a vytvářejí tak fotokroniku bloku). Tvorba pravidel „Digitálního objevitele“ (Předcházení rizikům): (*Pedagog:* Společně s dětmi vytváří jasná vizuální pravidla pro práci s technikou. Diskutuje s dětmi o tom, proč je důležité trávit čas i v reálné přírodě a v pohybu).

		– ví, že s technikou se zachází opatrně, s čistýma rukama a s časovým omezením. Uvědomuje si, že technologie jsou výtvorem člověka a slouží jako pomocník k řešení problémů.	Zkoumání „útrob“ techniky (Jak to funguje uvnitř): (*Pedagog:* Nabízí dětem v koutku rozebrané (či k rozebrání určené) staré klávesnice, myši, budíky či kalkulačky).

7. Plán autoevaluace

Oblasti autoevaluace

1. Podmínky ke vzdělávání

- Materiální podmínky (vybavení, prostory, pomůcky, bezpečnost)
- Životospráva dětí (strava, pitný režim, pohybový režim)
- Psychosociální podmínky (klima třídy, vztahy mezi dětmi a dospělými)

2. Průběh vzdělávání

- Kvalita a efektivita plánování činností
- Využívání forem a metod práce s dětmi
- Individualizace a podpora rozvoje každého dítěte
- Spolupráce mezi pedagogy
- naplňování vzdělávacích strategií k dosahování cílů předškolního vzdělávání stanovených v ŠVP

3. Výsledky vzdělávání

- Rozvoj kompetencí dětí podle RVP PV
- vzdělávací pokroky dětí
- Připravenost dětí na vstup do základní školy
- Naplňování očekávaných výsledků učení u dětí s důrazem na jejich individuální možnosti

4. Řízení mateřské školy

- Organizace chodu školy
- Strategické plánování a vedení
- Rozvoj pedagogického sboru
- Komunikace mezi vedením a zaměstnanci

5. Personální podmínky

- Kvalifikace a odborný rozvoj pedagogů (profesní portfolia)
- Stabilita a spolupráce týmu

6. Spolupráce s rodinou a komunitou

- Komunikace s rodiči, zapojení rodičů do života školy
- Spolupráce s dalšími institucemi (ZŠ, PPP, OSPOD, knihovny, zřizovatel)

Cíle autoevaluace

Vize: Chceme zajistit dětem respektující, bezpečné a podnětné prostředí, ve kterém budou poznávat svět takový, jaký je, a budou se učit spolu a od sebe.

Strategický cíl: Udržení stávající vysoké úrovně předškolního vzdělávání za pomoci programu Začít spolu a zajištění kvalitního inkluzivního vzdělávání.

Cíle evaluace v mateřské škole jsou zaměřeny na zajištění kvality výchovně-vzdělávacího procesu, rozvoj dítěte a zlepšování práce školy jako celku.

1. Zajištění kvality předškolního vzdělávání

- Hodnocení, zda výchovně-vzdělávací činnosti odpovídají požadavkům RVP PV (Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání).
- Sledování naplňování školního vzdělávacího programu.
- Vzdělávání dle programu Začít spolu

2. Zlepšování práce pedagogů – vedení školy, pedagogický sbor

- Ředitel jako lídr školy.
- Učitel jako průvodce dětí ve vzdělávání.
- Reflexe a hodnocení pedagogických přístupů a metod.
- Podpora profesního růstu učitelek skrze sebehodnocení a zpětnou vazbu.
- Profesní portfolia
- Zdravé školní klima

3. Podpora rozvoje dětí

- Zjišťování individuálních pokroků dětí (kognitivní, sociální, emoční, fyzický vývoj).
- Identifikace dětí, které potřebují specifickou podporu nebo intervenci.
- pedagogické diagnostikování
- diagnostická portfolia

4. Rozvoj školního prostředí

- Evaluace podmínek, klimatu a atmosféry ve třídě i celé škole.
- Podnětnost prostředí z hlediska bezpečnosti, estetiky i funkčnosti.
- Materiální zajištění.

6. Spolupráce s rodinou

- Využívání zpětné vazby od rodičů pro zlepšování práce školy.
- Možnost podílet se na dění v MŠ.
- Systém předávání informací o pokrocích v učení.

Kritéria autoevaluace

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání vychází z kritérií hodnocení České školní inspekce

1. Koncepce a rámec školy

Kvalitní škola ví, kam chce směřovat, a jde úspěšně za svým cílem.

2. Pedagogické vedení školy
Ředitel kvalitní školy je vůdčí osobností pedagogického procesu.

3. Pedagogický sbor
Kvalitní školu tvoří kvalitní pedagogové.

4. Vzdělávání
Kvalitní vzdělávání směřující k dobrým vzdělávacím výsledkům všech dětí je základem kvalitní školy.

5. Vzdělávací výsledky
Kvalitní škola umožňuje každému dítěti maximální rozvoj odpovídající jeho možnostem.

6. Podpora dětí při vzdělávání (rovné příležitosti)

Kvalitní škola sleduje vzdělávací pokroky všech dětí a cíleně podporuje ty, kdo vyžadují speciální péči.

Zdroj: Kvalitní škola, ČŠI

Cíle, kritéria autoevaluace, metody a nástroje, termíny a frekvence a zodpovědnost autoevaluace MŠ

1. Koncepce a rámec školy

Cíle	Kritéria autoevaluace	Metody a nástroje	termíny a frekvence	zodpovědnost

Strategický rozvojový plán MŠ, Trutnov	Naplnění vize a cíle rozvoje	Analýza dokumentu	Průběžné vyhodnocení 1x za 3 roky Dotazníkové šetření– rodiče, 1x za 3roky	Ředitelka
Školní vzdělávací program celé organizace (rámcový) a jednotlivých MŠ (konkrétní)	Soulad s legislativou (RVP PV, Školský zákon, vyhláška)	Analýza dokumentu	vyhodnocení 1x za rok (Výroční zpráva)	Ředitelka Zástupkyně
	Srozumitelnost a přehlednost ŠVP (pedagogové, rodiče)	rozhovory, diskuze	Průběžně	Ředitelka Zástupkyně
	Vzdělávací obsah	hospitační činnost SWOT analýza, BCG analýza	Průběžně SWOT analýza, BCG analýza 1x za rok	Ředitelka Zástupkyně
	Individualizace vzdělávání	hospitační činnost	Průběžně	Ředitelka Zástupkyně
	Participace pedagogů na tvorbě či aktualizaci ŠVP	Pedagogická rada	Několikrát do roka	Zástupkyně

2. Pedagogické vedení školy

Cíle	**Kritéria autoevaluace**	**Metody a nástroje**	**termíny a frekvence**	**zodpovědnost**
Řízení, monitorování a vyhodnocování práce školy	Aktivní řízení a přijímání případných opatření	Porady vedení	1x za měsíc	Ředitelka Zástupkyně
Zdravé školní klima (vztahy mezi pedagogy, dětmi, rodiči)	Přátelské prostředí pro všechny aktéry vzdělávání	Wellbeing ve škole Společné akce MŠ s rodiči	Průběžně	Zástupkyně

Vlastní profesní rozvoj vedení školy	Sebevzdělávání. Sledování legislativy.	DVPP Sebereflexe	Průběžně, vyhodnocení 1x za rok	Ředitelka Zástupkyně

3. Pedagogický sbor

Cíle	Kritéria autoevaluace	Metody a nástroje	termíny a frekvence	zodpovědnost
Péče o profesní rozvoj pedagogů	Sebevzdělávání	Profesní portfolio DVPP MC ZaS zpětná vazba z hospitací	Průběžně, vyhodnocení 1x za rok (výroční zpráva)	Ředitelka Zástupkyně Pedagogové
Péče o začínající pedagogy	Zavádění do praxe	Plán adaptace začínajícího učitele. DVPP. Profesní portfolio.	Průběžně dle plánu adaptace	Zástupkyně Uvádějící učitelky
Vstřícný a respektující přístup ke kolegům, dětem a rodičům	Reflektování přístupu ke všem aktérům vzdělávání	Sebereflexe Diskuze Konzultace	Průběžně	Zástupkyně Pedagogové
Aktivní spolupráce a vzájemná podpora mezi pedagogy	Sdílení odborné problematiky	sdílení, MC ZaS vzájemné hospitace	Průběžně	Zástupkyně Pedagogové

4. Vzdělávání

Cíle	Kritéria autoevaluace	Metody a nástroje	termíny a frekvence	zodpovědnost
Příprava vzdělávání v souladu s cíli definovanými v kurikulárních dokumentech školy	Plánování činností vychází ze ŠVP PV.	Třídní vzdělávací program	Průběžně po ukončení vzdělávacího téma, projektu	Pedagogové
Individualizace vzdělávání	Podpora rozvoje dítěte v jeho vlastním tempu.	Zajištění individuálního přístupu ke všem dětem.	Průběžně po celý rok	Pedagogové

	Respekt k individuálním potřebám. Podpora silných stránek dítěte, posílení slabých stránek.	Nabídka činností Rozvoj inteligencí dle H.Gardnera.		

5. Vzdělávací výsledky

Cíle	**Kritéria autoevaluace**	**Metody a nástroje**	**termíny a frekvence**	**zodpovědnost**
Zjišťování individuálních pokroků dětí – oblast kognitivní, sociální, emoční a fyzický vývoj	Ověřování znalostí, schopností, dovedností, postojů. Sebehodnocení.	[1)]Statická diagnostika - iSophi, pedagogické diagnostiky ve Správě MŠ Pozorování, záznamy. Diagnostická portfolia.	1 – 2x ve školním roce Průběžně po celý rok	Pedagogové
Procesy vzdělávání	Co se dítě za vytvoření cílených podmínek dokáže naučit, jaký má potenciál, kam se posouvá.	[2)]Dynamická diagnostika – sledování vhodných podmínek vzdělávání pro dítě.	Průběžně	Pedagogové
Informace rodičům	Zpětná vazba rodičům o pokrocích a vývoji dítěte.	Triády, konzultační hodiny s využitím výsledků diagnostiky iSophi, pozorování dítěte a diagnostického portfolia dítěte.	Každý měsíc vypsat termíny konzultačních hodin	Pedagogové
Informace základní škole	Předání výsledku pedagogického diagnostikování z MŠ do ZŠ (na vyžádání)	Příloha č.4 a 5 vyhlášky o předškolním vzdělávání: Výsledky	po zápisech do ZŠ – do 30-ti dnů od žádosti ředitele ZŠ	pedagogové (ve Správě MŠ)

		pedagogického diagnostikování pro ZŠ	1x za rok	Ředitelka (doručení do ZŠ)

[1)]Statická diagnostika: Diagnostika zaměřená na hodnocení výkonů a projevů, tzv. statická. Příkladem statické standardizované diagnostiky jsou různé testy, dotazníky, škály ověřující schopnosti, dovednosti, znalosti, popř. postoje.

[2)]Dynamická diagnostika: Je zaměřená na proces. V centru pozornosti nestojí stav, ale proces a změna individuálních schopností a dovedností dítěte, k nimž ho můžeme dovést.

6. Podpora dětí při vzdělávání (rovné příležitosti)

Cíle	**Kritéria autoevaluace**	**Metody a nástroje**	**termíny a frekvence**	**zodpovědnost**
Rovné příležitosti	Vytváření každému dítěti a jeho rodině rovné příležitosti ke vzdělávání. Zamezení vyčleňování dětí z kolektivu.	Činnosti cílené k osobnostnímu a sociálnímu rozvoji. Ranní kruh.	Průběžně	pedagogové
Děti s podpůrným opatření (PO)	Poskytnutí účinné podpory všem dětem s potřebou PO	Plán pedagogické podpory, Individuální vzdělávací plán. Spolupráce učitelek se speciálním pedagogem MŠ.	Průběžné hodnocení PLPP, IVP	zástupkyní, pedagogové, speciální pedagog.

8. Zásady pro úpravy a změny ŠVP PV

ŠVP PV je dokument, který nelze považovat za konečný. Jeho podoba bude během realizace vzdělávání a na základě nových praktických zkušeností procházet úpravami a změnami. I po ověření funkčnosti zůstane ŠVP PV otevřeným dokumentem, který by měl reagovat na proměny školy a potřeby dětí.

Zásady pro úpravy:

Na základě předchozího vyhodnocení ŠVP PV, autoevaluace školy, v souvislosti s úpravou RVP PV nebo změnou právních předpisů, které mají na ŠVP PV vliv.

Pokud není určeno jinak, ŠVP PV se aktualizuje k začátku nového školního roku.

Zásadnější úpravy jsou obvykle řešeny vydáním nového ŠVP PV.

Úpravy menšího rozsahu mohou být realizovány formou dodatku ke stávajícímu ŠVP.

Forma vydání úprav je v pravomoci ředitelky školy. Musí být zajištěna jednoznačnost a srozumitelnost upraveného ŠVP PV. Musí být zřejmé, odkdy jsou změny účinné a že změny vydal ředitel či ředitelka školy.

Každá verze ŠVP PV má vlastní číslo jednací.

9. Zásady pro vyhodnocování ŠVP PV

Mateřská škola, Trutnov vyhodnocuje ŠVP PV z pohledu kvality vzdělávání, zejména:

- funkčnosti a srozumitelnosti dokumentu všem pedagogům a dalším aktérům,
- aktuálnosti personálního zajištění a podmínek pro realizaci vzdělávání,
- naplňování vize a cíle, případně profilace školy,
- uplatňování vhodných vzdělávacích strategií s ohledem na vzdělávání dětí,
- funkčnosti procesu pedagogického diagnostikování,
- zajištění individualizovaného vzdělávání vycházejícího z aktuálních potřeb, možností a zájmů každého dítěte,
- aktuálnosti vzdělávacího obsahu.

10. Přílohy

1. Kontakty na pracovníky
2. Seznam zaměstnanců MŠ
3. Celkový počet dětí, tříd a předškoláků.
4. Plán porad vedení, pedagogických rad
5. Plán kontrolní a hospitační činnosti
6. Školní řád
7. Organizační řád školy
8. Směrnice o poskytování poradenských služeb
9. Plán podpory nadání koordinátora v MŠ Trutnov
10. Plán environmentální výchovy v Mateřské škole, Trutnov
11. Vnitřní režim školy
12. Režim dne tříd
13. Provozní řád pracoviště
14. Provozní řád školní zahrady

V Trutnově dne

Zástupkyně mateřské školy